

ЛЕГІОНЕР

1988

ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ ЛСП В АВСТРАЛІЇ

РІК 2

КВАРТАЛЬНИК

ч. 2/61

АДЕЛАЇДА

ПЕРТ

КАНБЕРРА

СІДНЕЙ

ВИДАЄ КРАЙОВА УПРАВА ЛЕГІОНУ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

diasporiana.org.ua

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

А. таки Д. Демократія:

вановна редакція журналу „Legioneer“!

В числі 1/5/ вашого журналу була помінена відповідь пана І. Бринзи на статтю пана Ф. Миколаєнка „Демократія чи ДИМОкратія“. Пан Бринза між іншим пробує вяснити справу двох осіб, яких було виключено з української громади в Брізбані демократичним способом.

Я є одним з тих двох і я вважаю, що я маю право і обов'язок відповісти панові Бринзі і пояснити читачам вашого журналу в чому тут справа.

Українська громада в Брізбані є найбездіяльнішою громадою в Австралії. Про це може засвідчити її місячник „Інформаційний листок“ за роки 80-85, що появлявся тоді часами аж на чотирьох сторінках рідкого машинопису. Керується ця громада жменькою односторонців між якими пан Бринза виконує обов'язки ~~громади~~ Діяльність цієї жменки ніколи не стояла на вишому рівні від першої ліпшої парафіяльної ради. І ось в цій громаді появился „шкідник“

в моїй особі. „для оздоровлення громадського життя“, як пише пан Бринза, на тих славнозвісних надзвичайних загальних зборах під головуванням самого ж таки пана Бринзи, як голови громади в той час, мене було виключено з членства за шкідливу діяльність з заборону входити до народного дому. Мені не дозволили переглянути

що саме записано в відповідних до справи протоколах, а тому я й не знаю в чому саме полягала моя шкідлива діяльність. Тому я звернувся тут до слів самого пана Бринзи. Він твердить, що моя шкідлива діяльність полягала в „агітації своєї релігії“.

Іншими словами – мене виключено з національної установи лише за те, що я не займався агітацією в користь якоїсь з церков згаданих паном Бринзою. Чи такий вчинок громадської установи начолі з п. Бринзою є взірцем демократії, чи просто релігійна дискримінація? Нажаль, це є дискримінація заборонена законами. До того – я не маю якоїсь релігії, як твердить п. Бринза. Я маю Рідну Національну Віру в Бога чого так бракує панові Бринзі і жменці його односторонців.

Далі п. Бринза „розгромив“ пана Ф. Миколаєнка як людину безправну забирати голос, бо він не є членом наших діючих організацій. Виходить, що згідно з брізбанськими демократичними засадами мільйони українського народу не мають права про нас говорити, бо вони не є членами наших діючих організацій, а найновіші наші дисиденти як Мороз, Плющ, Шумук, Руденко і інші не можуть бути членами української громади в Брізбані, бо вони не практикують християнських релігій. А якщо б громадою керували, наприклад, мусульмани, то було б зовсім демократично виключати з неї християн?

Але ж я був членом чотирьох діючих організацій, часами брав активну участь в житті громад, про що згадується два рази в книзі „Українці в Австралії“. Чи, може, і це була шкідлива діяльність?

В протоколах цього напевно нема записано, а тому цитую слідує з пам'яті.

Пан Р. Павлишин про мене висловився приблизно так: „Мені дуже прикро, що я змушений взяти участь у виключенні з громади людину з освітою, активну, змібну і з громадським стажем, чого в нас так бракує...“ Чи не в цьому якраз полягає моя шкідлива діяльність?

На останку п. Бринза признався, що „треба бути толерантним до кожного віровизнання і церкви, а це і є основа демократії“. Я ніколи не чув щоб основою демократії була лише релігійна толеранція, але якщо вже так демократію слід розуміти, то в громаді в Брізбані практикується таки ДИМОкратія.

Борислав Й. Строчкий.

"ЛЕГІОНЕР"

Військово-політичний кварталник
Легіону Симона Петлюри.

Видає Крайова Управа ІСП
в Австралії.

Відповідальний Редактор:
Пилип Грін

Заступник Відповідального
Редактора:
Пилип Вакуленко

Редагує Колегія.

Адреса Редакції і Адміністрації:
4 EWART ST
YARRALUMLA
ACT 2600

Представники Видавництва:

Іван Чумак,
12 FLAVEL STREET,
SEATON, S. A., 5023
О. Ніколаєнко,
8 Kelson Way
THORNIE, W.A. 6108

Ціна одного примірника журналу
"Легіонер" 2.0 австралійських
доларів.

ПРЕСОВИЙ ФОНД

На пресовий фонд "Легіонера"
пожертвували слідуєчі особи:

М. Лукомський /Канада/		
	дол.	25
П. Грін	дол.	25
О. Чумак	дол.	Ю
І. Чумак	дол.	20
П. Вакуленко	дол.	25

ЩИРЕ СПАСИБІ ВСІМ!

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Возагодні привітання	стор. 3
О. Кошовий: Тисячолітній	стор. 3
Ів. Багрянний: Мечоносці	стор. 8
П. Вакуленко: Моя ти Рідна, горда мого	стор. 8
Протоп. Н. Плічковський: Кляхи до державної незалежності	стор. 9
М. Лукомський: Князь К. Остроховський	стор. 11
І. Дмитрич: Московська справедливість	стор. 12
Протоп. Н. Плічковський: Шановні друзі!	стор. 13
З. Стецюк: ІВ ІСП в Мелборні	стор. 14
З. Стецюк: Микола Колодій	стор. 15
П. Вакуленко: Харків, Харків	стор. 16
П. Грін: Українська мова	стор. 18
Г. Віковичний: Дума про козацькі могили	стор. 19
Д. Чуб: В лісах під Вязмою	стор. 20
О. Лисенко: Смерть батька	стор. 23
Власкор: Пам'ятник тисячоліття	стор. 26
Г.Ф. Лубенський: "Супівіття" в Канберрі	стор. 27
Власкор: Козацькі діти	стор. 28
Дженет Віден: З діяльності УАМТ в Канберрі	стор. 29
Носмертні згадки	стор. 32
Листи до Редакції	стор. 36

Ще обкладинці: Австралійська Військова Академія в Канберрі.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

З великим і радісним святом Воскресіння Христового сердечно вітаємо Український народ на Батьківщині та у Вільному світі, душпастирів Українських Церков, братні нам комбатантські організації, всіх членів Легіону Симона Петлюри, УРДП, ДОБРУС, СУЖЕРО, ОДУМ, Редакцію журналу "Легіонер", прихильників та симпатиків Револьюційно-Демократичного Руху і їхні шановні родини та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в праці й житті.

Крайова Управа Легіону Симона Петлюри
в Австралії

Управа Місцевого Відділу ЛСП в Аделаїді з нагоди Світлого Воскресіння Христового вітає Український народ на Батьківщині та у Вільному світі, братні нам комбатантські організації, членів ЛСП з родинами та бажає всім радісно провести ці свята. Христос Воскрес!

Управа МВ ЛСП в Аделаїді

Управа МВ ЛСП в Мелборні в день світлого Воскресіння Христового шле свої вітання Українському народові на Батьківщині, борцям за його волю і незалежність, членам Легіону Симона Петлюри, читачам журналу "Легіонер" та його співпрацівникам та бажає всім Вам якнайкращих успіхів в праці, здоров'я, а також Вашим шановним родинам.
Христос Воскрес!

Управа МВ ЛСП в Перті з нагоди великого свята Христового Воскресіння вітає Український народ на Батьківщині та Увільному світі, все організоване членство ЛСП та їх родини, братні комбатантські організації, членів КУ ЛСП, Редакцію журналу "Легіонер" та його співпрацівників і бажає якнайкращих здобутків для спільної мети - виборення незалежної Держави Українського Народу.
Христос Воскрес!

Управа МВ ЛСП в Канберрі поздоровляє Український народ на Батьківщині та у Вільному світі, КУ ЛСП, всіх членів ЛСП, всі Братські Комбатантські організації, всі Українські Церкви, КУ УРДП, КУ ДОБРУС, все українське громадянство зі Світлим днем Христового Воскресіння й посиляє наше традиційне: Христос Воскрес! Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Управа МВ ЛСП в Канберрі

Головна Управа ДОБРУС-у в Австралії з нагоди Воскресіння Христового вітає Український народ на Батьківщині і у Вільному світі, КУ ЛСП, КУ УРДП, Редакцію журналу "Легіонер" та їх родини, прихильників Демократичного Руху, все українське організоване громадянство.
Христос Воскрес!

ГУ ДОБРУС в Австралії

Український народ в Україні і на чужині, ЦК УРДП, КК УРДП в інших країнах, ГУ ДОЕРУС, ГУ СУЖЕРО, ОДУМ, Редакцію газети "Українські вісті", журналів "Нові Дні", "Молода Україна", "Легіонер", КУ ЛСП в Австралії, КУ ДОВРУС в Австралії, всіх прихильників Українського Революційно-Демократичного Руху та їх родини, Українські Церкви і духовенство, вірних цих Церков, з нагоди світлого Воскресіння Христового поздоровляє та бажає щасливих і радісних свят

КК УРДП в Австралії

Друзів, приятелів та співпрацівників організації Легіону Симона Петлюри вітаю з святом Христового Воскресіння та бажаю всім Вам добрих успіхів в нашій спільній праці, спільній ідеї для Українського народу в його стремлінні до незалежного Державного життя.

Х р и с т о с В о с к р е с !

Іван Чумак

КУ ЛСП в Австралії та Редакція журналу "Легіонер" сердечно вітає нашого духовного опікуна - капелана о. Протопресвітера Н. Плічковського та бажає йому доброго здоров'я, сили і витривалости в його душпастирській в УАПЦ.

Христос Воскрес!

Співпрацівники, друзі та приятелі з нагоди світлого Христового Воскресіння вітають Головного редактора журналу "Легіонер" вельмишановного побратима П. Гріна та бажають йому якнайкращих успіхів, витривалости в його так вельми корисній праці - видавання і редагування цього цінного журналу. Бажаємо Вам, шановний друже, міцного здоров'я та всіх благ.

Христос Воскрес!

Всім членам Редакційної Колегії, всім коल्पортерам, всім представникам, всім авторам, читачам і прихильникам журналу "Легіонер" посилаю наше традиційне: Христос Воскрес! І дозвольте тут закінчити моє привітання словами Василя Дубини:

І хай від нас - впаде з небес

Ім пісня солов'їна:

Христос Воскрес! Христос Воскрес!

Воскресне УКРАЇНА!

Пилип Грін

Редактор журналу "Легіонер"

ХРИСТОС ВОСКРЕС! — ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

В ці дні найбільшого чуда перемоги життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою і волі над неволею бажаємо від глибини душ наших **ВСІМ ВАМ** міцного здоров'я, радісного настрою, всякого щастя та піднесення віри, що:

ВОСКРЕСНЕ Й ВІЛЬНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА І КОЗАЦЬКАЯ СЛАВА!

ПРИВІТАННЯ І ПОБАЖАННЯ

10-го 1988 року сповняється 90 років Блаженішому Митрополитові Мстиславу з дня народження, який присвятив 46 років свого трудолюбного життя служінню Українській Автокефальній Православній Церкві та українському народові.

В 1942 році в Києві Владика Мстислав був хіротонізований на Єпископа УАПЦ і з того часу несе він цей тяжкий тягар служінню святій Українській Православній Церкві, а нині перебуває в США.

Преосвященний Митрополит Мстислав

Центр Українського Православ'я в Бавн-Бруці з різними будовами та установами, що там розмістилися, це в першу чергу його заслуга, його ініціатива і праця. Українське громадянство дуже вдячне Митрополитові Мстиславу за цей його труд і любов до свого народу, до своєї страдницької УАПЦ.

Крайова Управа Легіону Симона Петлюри в Австралії та Редакційна Колегія журналу "Легіонер" з цієї нагоди сердечно вітає Блаженішого Митрополита Мстислава з 90-літтям та бажає йому сили і витривалости, якнайкращих успіхів у його творчій праці на славу Українського Народу та його святій УАПЦ.

Одночасно вітаємо Владика зі світлим святом Христового Воскресіння нашим традиційним — Христос Воскрес!!! Воістину Воскрес!!!

КУ ЛСП в Австралії

Редакційна Колегія журналу "Легіонер"

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВОГО

Воскресіння Твое, Христе Спасе, ангели оспівують на небесах, і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе славити.

Христос Воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував.

Небеса ж нехай достойно веселяться, і нехай радіє земля, і нехай святкує світ видимий і невидимий, — Христос бо воскрес, радість вічна.

ПІСНЯ 1. ІРМОС: Воскресіння день, просвітілось люди! Пасха, Господня Пасха! Бо від смерті до життя, і з землі до неба Христос Бог нас перевів, пісню перемоги співаючих.

(Пісня 1. Ірмос)

Олександр Коновал

ІВАН БАГРЯНИЙ

Доповідь виголошена в Чикаго, США, 6 грудня 1987

Іван Багрянний народився 2 жовтня 1907 року на Полтавщині, коли б він жив сьогодні, йому сповнилося б вісімдесят років. Іван Багрянний відомий за межами України як поет, письменник, журналіст, публіцист, редактор, маляр та громадсько-політичний діяч. Помер він предчасно літом 25 серпня 1963 року, маючи 56 років.

(1907 — 1963)

На літературне поле виступив Іван Багрянний вже 1925 року, поміщаючи цілий ряд віршів в різних журналах Києва. На початку 1932 він написав роман "Мариво", якого цензура не пропустила, а молодого автора арештувала й засудила на п'ять років Сибіру. З Сибіру йому вдалося втекти і два роки жити в різних місцевостях нелегально. В час відвідин своєї матері, він знову опинився в руках НКВД. На щастя, рік пізніше, в час розвінчання Єжова, його випущено, як ніби помилково арештованого.

Під час німецької окупації України, Іван Багрянний працював маляром-декоратором в місцевому драматичному театрі на Полтавщині. В 1943 році він вирушив на Захід. В Галичині нав'язав контакти з українським підпіллям, з Українською Повстанською Армією, й писав для них різні летючки, звернення, заклики та патріотичні вірші, які пізніше стали відомими піснями.

Свою втечу із заслання та блукання серед українського поселення в Сибірі, на Зеленому Клині та в тюрмі в Харкові, описав він насамперед у першому своєму прозовому творі "Тигролови", "Сад Гетсиманський" і "Моритурі".

На еміграції, в часи примусової репатріації людей з східних та центральних земель України, виставляючи себе на небезпеку Багрянний написав знаменитий рамфлет, невеличку книжечку,

"Чого я не хочу повертатися до

до ССРСР?". Вона вийшла двадцятьма мовами. Ця брошура підняла на душі і об'єднала навколо Багряного тисячі репресованих, гнаних і переслідуваних людей Сходу. Крім того Іван Багрянний перевидав, чи зібрав свої поезії раніше написані під назвою "Золотий бумеранг", написав роман — "Буйний Вітер" з життя молоді після 1933 року, "Огненне Коло" — повість про бій під Бродами вояків 1-ої дивізії, яку очолював пізніше генерал Павло Шандрук, сатиру "Антон Біда — герой труда", як відповідь тим, що ще й далі запрошували нас повернутися назад, на "родіну", чи більш певно на Сибір. З п'єс він написав "Розгром" за роки перебування німців в Україні та їх ставлення до українців, п'єси

"Генерал" та "Морітурі".

Опинившись в Німеччині, Іван Багряний згуртував велике коло друзів і з ними створив Українську Революційно-Демократичну Партію, яку напевно всі ви знаєте під складноскороченим словом УРДП. Він її очолював аж до смерті. З рани цієї партії був він десять років головою УНРади та віцепрезидентом УНР в екзилі. В 1945 році, його та його друзів старанням, розпочато видавати газету "Українські Вісті" в Новім Ульмі в Німеччині. Цейчасопис відразу став цементуючим чинником для людей з сходу, для людей, як тоді називали, з Великої України.

Іван Багряний написав сотні різних статей, у яких викривав жахливу систему російсько-комуністичного терору в Україні. Також виступав він з першими своїми критичними застереженнями до обмеженого засягу українського організованого націоналізму. Він вказує на його загумінковість, на неспроможність зробити глибоку аналізу всієї української дійсності, за його нехтування людей – українців з підсоветської України. Тоді він виступав із своєю знаменитою тезою про кадри грядучих подій в Україні, які "наразі ходять під егідою партії та комсомолу". Його віра, що молада українська людина, позбавлена будь-яких можливостей для самовияву в радянських умовах, одного дня отруситься від навали фальшу, обману й терору і оберне свої набуті знання проти своїх гнобителів і поневолювачів на захист українських національних вартостей. За ці його, на той час, відважні твердження накинулося багато на Багряного, називаючи його "радянофілом", "комуністом" і "хвильовистом". Розпочалося проти Багряного цькування впереміш з різними "громадськими судами", напевно дехто з вас пригадує їх тут і в нас в Чикаго, пригадуємо і писання різних пасквілів, анонімних листів та інших доносів до німецького уряду та уряду США, щоб він не мав змоги виїхати до Америки. Не багато навіть його друзів знали точну адресу перебування його в лікарні, в кінцеві дні його життя. А ті, що писали різні анонімні наклепи, тероризували його різними листами та компроментуючими пакунками й там. Не зважаючи на ті напади на нього та його послідовників, Багряний завжди залишався на овиді, на передовій лінії й відверто й щиро боронив себе та всіх нас від всіх наклепів своїх і чужих!

Іван Багряний бачив, що молодь батьків з східних земель України не знаходила собі місця, або не почувалася вільно, у вже існуючих українських молодечих організаціях – з його ініціативи створено в 1950 році ОДУМ. Його середовище допомагало творити філії ОДУМ-у в Америці, Австралії, Англії, Німеччині та Бельгії. Він написав гімн та марш ОДУМ-у, а його друг бандурист і композитор Григорій Китастих створив до них музику. Перу Івана Багряного та Григорія Китастого належить цілий ряд відомих, люблених і популярних українських пісень та маршів, багато з них є увиконанні капелі бандуристів, а саме: "Вставай народо", "Пісня про Тютюнника", "Марш України", "Марш поляглих", "Вперед соколи", "Друзі вперед", "Ми об'їхали землю навколо" та інші.

Іван Багряний здається, був єдиним українським письменником, що скоштував ширшої слави за межами українського читача. Його "Тигролови" вийшли в англійському перекладі в США, Канаді та Англії. Його книгою був зацікавився навіть Голлівуд, але на жаль, через українську недосвідченість і неповороткість голлівудські пляни не стали реальністю. З англійського перекладу було зроблено переклади "Тигроловів" на німецьку, голландську та данську мови і вийшли вони в тих країнах кількома накладами. "Сад гетсиманський" – твір про перебування в тюрмі в Харкові, що рахується літературними критиками, як найкращий з його творів, був перекладений на французьку мову.

Останні п'ятнадцять років свого життя Іван Багряний хворів на туберкульозу, на діабет і на серце. Мимо того він находив час та енергію, щоб створити цілий ряд чудових творів, які закріпили визначне місце серед найкращих українських письменників не лише на еміграції, але і в Україні. Його успіхові й популярності сприяв не лише його талант і незвичайна працьовитість, але й те, що він в своїх творах змальовував боротьбу українського народу з окупантами. Герої його творів цікаві, життєрадісні і надаються як зразок для наслідування для молодих людей.

Кожнийтвір Багряного – це полотно, картина цікавої й жахливої доби, яку пережив сам автор чи то в тюрмі, чи на засланні, чи на волі, на нашій не своїй землі. В "Саді гетсиманському" про людину він писав: "Людина – це найвиличніша з усіх істот. Людина – найнещасніша з усіх істот. Людина – найпідліша з усіх істот".

Про прозову творчість Івана Багряного можна, сміливо твєдити, що основною її метою було показати найкращі якості української людини. Хоч і у його творах переважають емоційні моменти над роздумуваннями і раціональними ствердженнями суворої дійсності довкілля.

Пам"ять Івана Павловича Багряного живе і житеме в його творах, в числених памфлетах, в піснях написаних на його слова, в партії, яку він створив і очолював, цебто УРДП, основаній ним в кінці 1945 року, в газеті "Українські вісті", яка й далі виходить в Детройті та в Фундації імені Івана Багряного, гроші до якої надходять з пожертв його друзів і прихильників, відсотки з них ідуть на видавання книжок з різною українською тематикою.

Хоч Іван Багряний і прожив коротке життя, але залишив він після себе велику мистецьку і духовну спадщину і його твори житимуть і будуть наснажувати нові покоління в боротьбі за краще майбутнє українського народу. Своєю невтомною працею, відданістю українській справі, своїми творами він закріпив собі вічну пам"ть.

Іван Багряний

МЕЧОНОСЦІ

/Уривок/

Ми є. Були. І будем МИ!	Клади ж важкий п"ястук на меч
Й Вітчизна наша з нами!	І не хитайъ в двобої!
Нехай ідуть до чорта всі	Ми будем гордо умирать
З розпукою й сльозами.	І не ввремо з тобою.

х

х х

Ми народились не самі
І день благословили, –
Діди бо знали, – будем МИ!
І меч нам залишили.

Пилип Вакуленко

МОЯ ТИ РІДНА, ГОРДА МОВО!

Так легко стане на душі,
Як на папір впадуть вірші:
Чіткими рівними рядами,
Своїми втішними думками.
Неначе з глибини перлини,
Неначе ягоди калини
Красою серце наповняють,
Цілючим трунком наливають
Порожню, спраглу в серці чашу,
Як не любить ту мову нашу?
Мені вона найкраща в світі,

Гарніша, ніж весняні квіти,
Неперевершена в красі,
Вона миліша над усі.
І як найпершої любови,
Не заміняю тієї мови!
Її ніколи не віддам
В поталу недругам. Не дам
Над нею кпити і сміятись,
Щоб легкодухим не страхатись,
Скажу за тебе гнівне слово,
Моя ти, рідна, горда мово!

Аделаїда, 1973

Протопресвітер УАПЦ Н. Плічковський

ШЛЯХИ ДО ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

До державної незалежності будь-якої нації, поневоленої сильнішою, це революція, це збройна боротьба з окупантом. Але революцію не можна робити коли кому забажається. Революція і збройна боротьба з окупантом це завершувачий акорд до якого нація підготовлялася дипломатичними, культурними і підпільними заходами довгі-довгі роки. В окремих випадках це тяглося понад дві тисячі років, як з Ізраїлем, для прикладу. Ніяка революція не буде успішною, коли до цього не буде створено відповідних умов соціальних, економічних і політичних всередині імперії-поневолювача та сприятливої ситуації міжнародного масштабу, які обезсилюють окупанта та коли для революції будуть підготовлені не лише провідні кадри, але й народні маси.

Ми зупинимось лише на третій умові - на кадрах, на їхній ролі і значенні в період революції. Щоб тут довго не теоритизувати, проглянемо дещо з історії підготовки революційних кадрів і народних мас до української революції 1917-го року.

Ми вже знаємо, що після Лютневої Революції в Росії 1917-го року, яку започатковано в Петрограді бурхливими демонстраціями голодного жіноцтва, підтриманого солдатами і козаками петроградського гарнізону, вже в березні того ж року, буквально за пару тижнів в Києві було створено Українську Центральну Раду, як революційно-державний орган. Очолив УЦР світової слави історик професор Михайло Сергійович Грушевський. Центральна Рада складалася із сотень представників всіх українських партій, з людей культурницьких організацій. Були це люди різних соціальних прошарків. Були серед них і випадкові люди, але ж були й люди такої величини, як С.В. Петлюра, В. Винниченко, професори С.О. Єфремов, О.І. Лотоцький, В. Ф. Дурдуківський, В. Чехівський і багато-багато інших високоосвічених патріотів, які очолили Українську Революцію 1917 року. Були робітники і селяни, які стали українськими патріотами, читаючи твори Т. Шевченка та різні книжечки написані українською мовою, такі як Каченка, або навіть і такі які подавали відомості виключно з досвіду сільського господарства. Вже те, що такі книжечки друкувалися українською мовою пробуджувало серед українського народу національну свідомість і національну гордість.

Деж взяли провідні кадри, звідки з'явилися книжки українською мовою, тоді коли вона була заборонена царською владою?.. Не могли ж вони "впасти з неба", чи може були доставлені з Німеччини?.. Останнє намагаються довести білі, а пізніше й червоні росіяни. Українські провідні кадри революції 1917-го року вирости і підготувалися таки в Україні і в Петрограді та Москві, хоч останнє здається парадоксальним, але воно було так!... Гуртувалися вони в університетах та Духовних Академіях і в останніх найбільше, бо то були діти українських священників, які в більшості були національно свідомим елементом українського народу. По закінченні вищих шкіл студенти діставали роботу в урядових установах в тому числі в Петрограді і Москві. Там вони гуртувалися в землячествах, в наукових товариствах, в клубах /українських/ та Просвітах. Це були легальні організації, але серед яких діяли і члени українських революційних партій. Ці товариства, крім лекцій на політичні теми /звичайно конспіративно/ підготовлялись до політичної діяльності для визволення України, проводили велику і складну роботу по виданню книг українською мовою для селян і робітників. Але яка то була складна робота видавати книги українською мовою при забороні владою тією мовою щось друкувати, крім "ізячної словесності"? Пригадаймо указ міністра Валуєва про заборону вживати українську мову в школах, церквах, в судах з його знаменитою резолюцією про україн-

ську мову: Не било, нет і бить не может!". Але цей указ, виданий в 1863 році, видався царській адміністрації, малоефективним і та адміністрація домагалася від царя Олександра II-го / так званого "Освободителя" / другого указу-Емського, підписаного ним 18-го травня 1876 року. Цей указ, чи закон, був настільки варварський, що навіть царський уряд посоромився його оприлюднити і діяв він в Російській Імперії, як тайний закон /видно щоб не осоромитися перед Заходом/. Закон цей забороняв:

1. Ввозити з-за кордону будь які книги українською мовою без дозволу уряду;
 2. Друкування і видавання в Російській Імперії оригінальних творів за винятком історичних документів і пам'яток, але щоб писалося все російським алфавитом, та "ізящою словесністю". /Не треба забувати, що та "ізяшна словесність" проходила найсуворішу цензуру, а тому і Кобзар Т. Шевченка був при виданні тією цензурою дуже скорочений.
 3. Заборонити театральні вистави і читання українською мовою;
 4. Заборонити друкувати тексти українською мовою для музикальних нот.
- Українська мова, література, театр і музика цим законом були поставлені "поза законом". Такого дикунського закону не знав світ!.. Здавалося, що українську мову, українську культуру покладено в гроб і запечатано на сім замків. Але, мова, культура народу це є вияв народного духу, а дух убити не можна!..

Українська інтелігенція, яка гуртувалася в різних українських товариствах та клубах, під видом "ізящої словесності" добивалася дозволу на друк навіть політичної і науково-популярної літератури українською мовою.

Після смерті царя Олександра II-го 13. 3. 1881 року українці в Петрограді звернулися до нового царя Олександра III-го про перегляд закону 1876 року. Такий перегляд було зроблено і 8. 10. 1881-го року цар видав закон, яким підтвердив закон 1876 року з додатком, що словники можуть бути видавані українською мовою, але категорично заборонялося творення спеціально українського театру. Отже, до гробу українського слова накладено ще міцніші печатки... Але так лише здавалося, бо малочисельна організація, як "Просвіта" в Петрограді своєю вмілою тактикою ухитрялася діставати від цензури дозволу на друк українських книжок, які нічого спільного не мали з "ізящою словесністю".

Отже, бачимо, що в передреволюційні часи, коли українська мова була поза законом, українські патріоти боролися проти тієї заборони писали і друкували, і видавали книжки українською мовою, бо вважали боротьбу за мову боротьбою за волю української нації, бо мова, особливу літературна і наукова, це були ті чинники, які відокремлювали український народ від російського. Це добре розумли творці законів 1863-1876-1881 років. Вони відкрито заявляли, що дозволити свободу українському слову - це означає дозволити виховувати українофіль-мазепинців, які боротимуться за відокремлення України від Росії. І царські урядовці не помилялися - чим більше друкувалося книжок українською мовою, тим більше зростало число українських патріотів. Коли ж гримнула українська революція то для неї було вже виховано значне число провідних кадрів, хоч і не достатню кількістю і не досить вироблене до державного провладу, але таке, яке могло очолити революцію і стати у провіді відновленої держави. Було підготовлено частину селянських мас до об'єкту молодого держави. Все це після многовікової неволі було досягнуто через українську пресу. Той титаничний змаг за свою державу український народ програв, бо не був ще повністю до нього підготовлений, але ні державно-політичний провід, ні український народ не скапітулювали. Вони й далі ведуть боротьбу за відновлення незалежності України. Зараз та боротьба ведеться не зброєю, а словом і в першу чергу друкованим словом, бо усним нема можливості охопити маси українців розсіяних по всіх материках земної кулі. І чим більше будемо мати друкованого слова, тим скоріше наблизимося до визволення України.

Великими зусиллями українська еміграція домоглася того, що західний світ заговорив про жахливе вимордування українського народу штучним голодом створеним Москвою в 1932-33 роках. Домоглася більш усього через своє друковане слово. Домоглася наша еміграція і покликання міжнародного трибуналу над злочинцями того голоду. Домоглася пером, а не зброєю.

Висновок: друковане слово це могутня зброя в наших руках в боротьбі з усіма ворогами українського народу. Це зброя сьогоденна, яка готує шлях до кривавої, революційної боротьби за свободу, а всяка зброя вимагає фінансових засобів. Не скупімося жертвувати на зброю нашого часу - українську пресу всіх видів і напрямків.

Протопресвітер УАПЦ Н. Плічковський

М. Лукомський

КНЯЗЬ К.ОСТРОЖСЬКИЙ - МЕЦЕНАТ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

23-го лютого 1608 року помер Князь Константин Острожський, велика постать в історії українського народу. Рід князів Острожських походить від великих Князів Київських Володимира Святого і Ярослава Мудрого.

Підчас політичної Люблинської Унії Литви з Польщею 1569 року Князь Константин фактично репрезентував Русь-Україну і український народ.

Прізвище Острожський походить від міста Острога на Волині, де князі Острожські мали свій замок. Там Князь Константин заложив славнозвісну Академію, збудував друкарню та утримував її.

Князь Острожський володів незмірними багатствами. Він був найбільшим магнатом тодішньої Польської Речі Посполитої і був в тричі багатший від самого польського Короля. В архівних документах записано, що в його маєтку було 80 міст, 2700 сіл, 3000 млинів і незчислені табуни коней. Маєток той приносив 1,200,000 золотих річного доходу, а це на той час були великі гроші.

Князя Константина Острожського ми оцінемо не по його маєтках, а потім, як в і н с в о ї б а г а т с т в а у ж и в а в. Петро Шумовський, в історичному нарисі "Остріг" пише так: "Він був найбільшим нашим меценатом, якому інші народи давно вже поставили би пам'ятника. Найбільшим осягом князя була Академія і друкарня."

В Острожській Академії були учні, а також учителі і професори з різних країн /Греція, Італія, Німеччина, Польща/. З тієї Академії вийшло багато визначних людей, які пізніше прислужилися своєму народові, а також і сусіднім народам.

Учні при Академії, знавці грецької, гебрійської і латинської мови, зробили переклад Біблії на церковно-слов'янську мову. Біблія була друкована в 1580 році. Ця "Острожська Біблія" стала взірцем для всіх слов'янських народів, а в Москві її попросту передрукували, вісімдесят літ пізніше.

Князь Константин був оборонцем православної віри і добродієм своєї прадідівської церкви. Він збудував 600 церков, один латинський костел, один мечет для татарів, одну синагогу для жидів /Петро Шумовський, "Остріг"/.

На жаль, діти і внуки Князя Константина не пішли його слідами. Проф. Іван Крип'якевич пише: "Але Острожському культурному осередкові не судився довгий вік. Сини Князя Константина покатоличилися, а там і пополячилися. Одинокий поміж них Олександр, що не зрадив рід-церкви і нації, не пережив батька. Смерть Князя Константина була разом смертю початого ним діла." /Велика Історія України, вид. Івана

Тиктора, стр. 438/. Сумна сторінка з нашої історії...

Чи можемо ми, з перспективи майже 400 літ, осудити чи зганити Князя Острожського за те, що він не зміг виховати своїх дітей і внуків на добрих дітей свого народу?.. Мабуть що ні, бо тоді Князь Константин, з тамтого світа, мав би право запитати нас: "А якже там тепер у вас? Де в а ш і діти і внуки?"

А ми, натеке запитання, мусіли б завстидатися... У нас також були і є визначні люди, що зробили багато добра своєму народові, а не виховали належно своїх дітей. Не осуджуймо і тих людей і "не показуймо на них пальцем." Вони вже мають свою кару так, як і Князь Константин: це той біль, який вони носять мовчки у своєму серці.

Звернімо нашу увагу на ціле українське суспільство, яке поволі денационалізується. У нас поширене переконання, що національній асиміляції опертися не можливо. Така "теорія" є фальшивою, примітивною і суперечить очевидним фактам. Вона служить до заспокоєння власного сумління і наробила вже нам багато шкоди.

Проблема національної асиміляції заслуговує на ширше обговорення. Будьмо оптимістами. Надіймося, що в майбутньому наші політичні провідники /"батьки народу"/ і наші науковці звернуть трохи уваги на цю загрозливу проблему. Тим часом ми, звичайні люди, можемо робити те, що лежить в межах наших можливостей, а саме: говорити до наших дітей і внуків виключно по українському, - від колиски аж до часу, коли вони вийдуть з нашої хати "на своє". Така проста і нескладована програма дасть напевно добрі наслідки.

М. Лукомський

Едмонтон, Канада.

МОСКОВСЬКА СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Московська преса щойно повідомила, що 4-го лютого 1988 року відбувся пленум Верховного Суду ССРСР, де розглядався протест Генерального Прокурора ССРСР, який своєю постановою уневажнив вирок суду засуджених осіб в 1938 році за діяльність в так званому "антисовєтському право-троцькістському бльоці". Головну доповідь на цьому пленумі виголосив член Верховного Суду ССРСР М. Маров, подаючи в ній точні формулювання судової справи в такому вигляді, в якому вони увійшли в історію 50 років тому.

Верховний Суд ССРСР розглянув матеріяли слідства, пред"явлені обвинувачення і статті закону та фактичний матеріял, який свідчить про невинність засуджених: Н. Бухаріна, А. Рикова, А. Розенгольца, М. Чернова, П. Буланова, Л. Левіна, І. Казакова, В. Максимова, Диковського, П. Крючковського та Х. Раковського.

Наводить свої аргументи і оцінки також Генеральний Прокурор ССРСР А. Рекунков та члени Верховного Суду, які одноставно схвалили заяву-протест. Голова Верховного Суду ССРСР В. Терєбілов поставив цей протест під голосування. Після цього Верховний Суд виніс таке рішення: "Судову справу припинити через не достатні докази злочину". Після рішення Верховного Суду тепер цілком ясно, що Н. Бухарін та інші оскаржені, жодного злочину не вчинили.

Комісією було розглянуто приблизно 100 томів слідчих та судових матеріялів. Більшість наших читачів знайомі з тими судовими справами 1937-38 років за часів кривавого Сталіна і палача Єжова. Скільки ж тоді було знищено, заслано до концтаборів наших людей, які судилися різними судами, виїздними сесіями, трибуналами, показовими процесами, закритими судами і т.д. Безліч української національно-свідомої інтелігенції було розстріляно, або заслано в концтраки без жодної провини. Варто згадати тут рузні чистки, ліквідацію українського духовництва, які в Україні провадив Лазар Каганович, і, якого два рази

прислав суди Сталін, і, який фактично підготував штучний голод в 1932-33 роках.

Криваве НКВД та СМЕРШ нищив і після Другої світової війни український народ за будь-який прояв опору московському окупантові та за його стремління до державницького життя. І ось, як бачимо, оправдують тих, що разом з Сталіном та лазарями нищили український народ, хоч може, і були загрозою диктаторові Сталінові, а людей невинних, засланих в концтраки, нищених у Вінниці та інших місцях теперішньої Московської імперії ніхто навіть і не згадує. Така вже московська справедливість.

І. Дмитрич

Шановні друзі!

Кажуть — звичка друга природа. Звички бувають різного роду: одні пристойні і корисні, другі відразливі і шкідливі. До звичок останнього порядку слід зарахувати звичку говорити і писати „на Україні”, як то пишемо „На Україні земля родюча”, „я був на Україні”, „на Україні ведеться боротьба за незалежність”, „я їздив на Україну”. І це в нас прийнято за норму, навіть за якийсь мовний закон. Але уявімо, що хтось би з нас написав, чи сказав: „я їздив на Францію”, „на Франції багато виноградників”, „я просидів на Франції три дні в тюрмі”, або й таке: „я їздив на Польщу”, „провів на Польщі два місяці”, або „їздив на Росію”, „на Росії біднота, як і була”. За такі вирази кожного б засміяли і назвали б неуком, а писати і говорити „НА Україні” це в нас норма!.. Це увійшло в нас у звичку!.. Навіть гірше, деякі учені філологи доводять, що воно так і повинно бути, що це традиція, що в українському фольклорі здавень вживалося „НА Україні” і що це науково теж обґрунтовано.

Вчені чомусь не хочуть знати того, що прислівник „НА” означає виключно якусь територіальну одиницю, підлеглу митрополії, як от: „на Поділлі”, „на Запоріжжі”, „на Полтавщині”, „на Чернігівщині”. З цього правила є винятки. Ми не скажемо „на Галичині”, а лише „в Галичині”, зате ніколи не говоримо „у Волині”, а лише „на Волині”.

Ми не хочемо відмовитися від шкідливої звички накинutoї нам нашими ворогами, які вважали і вважають Україну провінцією їхньої держави, окраїною їхньої митрополії, від чого, мовляв, і назва така пішла — „Україна”. Вороги наші зводили Україну до стану незформованої в державу території.

Але сьогодні Україна є РЕСПУБЛІКА і входить, яка така, в Об'єднані Нації. Хоч ми й знаємо, що те членство в ОН умовне, але й вороги України змушені визнавати Україну як окреме державно-політично-економічно-культурне тіло, а тому нема потреба припинювати нашу національну честь вживанням прислівника „НА” замість „В” Україні.

Кожному з нас, невченим філологам, приємно відмічати, що останньо в наших часописах все частіше зустрічаються вирази „В Україні”, але й з прикрістю читаємо ще не вижите „НА Україні”, що ріже нам серце.

Звертаюся до всіх часописів і журналів, до вчених філологів: **ВИКЛЮЧТЕ З УЖИТКУ „НА Україні” І ЗАСПОКОЙТЕ НАШЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ПОЧУТТЯ САМОПОВАГИ.**

Протопресвітер УАПЦеркви
Нікодим Плічковський

Інші часописи чи журнали прошу

УКРАЇНСЬКІ ВІСТІ

Людмила СКІРДА

* * *

Живеш і раптом — непорозуміння,
не спиш, а прокидаєшся від сну,
і наступа рятуюче прозріння,
так вулиця вступає у весну.
Так змерзлий бачить вогниці, так митець
торка палітру спраглими руками.
Так зводять в небо металеві брами
і трощать дерев'яні навісець.
Від кого я тікала і куди?
Тікала без доріг, немов незряча.
О земле, вір — ніколи я не зраджу
твої лаводи і твої сади.
О люде, вір — навіки повернусь
у океан, в якому я краплина.
Без мене буде дихать Україна,
а я без України задихнусь.

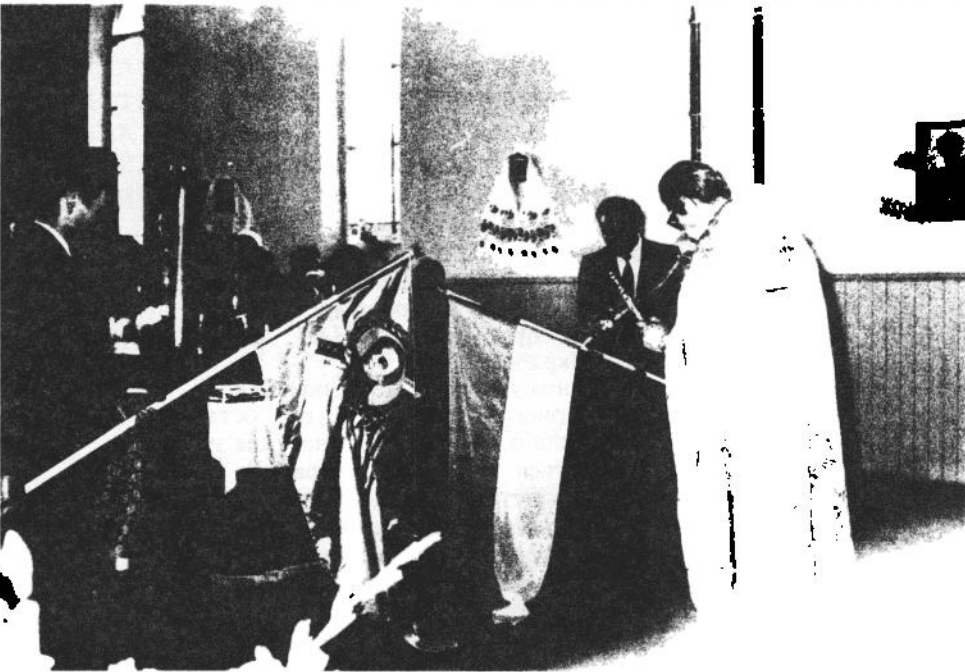
Зосим Стецюк

МВ ЛСП В МЕЛБОРНІ

Місцевий Відділ ЛСП в Мелборні був заснований в кінці 1953 року Ініціативним Комітетом на чолі з сотником Леонідом Махоріним, який був тимчасовим уповноваженим ГВУ ЛСП на Австралію. До Ініціативного Комітету входили побратими З. Стецюк, К. Гімелърайх та В. Найдъон.

З початку заснування тут МВ ЛСП він не був так дуже чисельним, але вже після 1957 року Відділ розбудувався за рахунок нових членів колишніх військовиків, які уважали своїм національним обов'язком і далі провадити боротьбу проти окупанта України, в інших умовах та обставинах.

В той час, організаційних початків, головою Управи МВ ЛСП був сотник Яків Коваль, який потім був і головою Крайової Управи кілька каденцій. За той час праця ЛСП була широко розгорнутою як на громад-

Фрагмент з псвячення прапору МВ ЛСП в Мелборні в 1956 році в УАПЦ, яке довершив о. В. Піндюра, капелян ЛСП в присутності членів ЛСП.

ськомуполі, так і на політичному бо до організації вступили люди з великим досвідом праці, жертвені та з повною ініціативою.

Помимо внутрішньої праці в ЛСП легіонери приділяли велику увагу громадському життю, особливо в організаціях Демократичного напрямку. Чималу увагу було звернено на розбудову сітки читачів та передплатників часопису "Українські вісті", журналів "Нові Дні", "Молода Україна", "Наші Позиції" та "Штурм".

Легіонери рівнож брали активну участь в розбудові нашого суспільно-громадського та црковно-релігійного життя.

В мелборні довший час був осідок Крайової Управи ЛСП в Австралії, а також і інших Демократичних організацій, тут дуже часто відбувалися з'їзди, конференції, наради, доповіді та інші діяльності крайового значення.

Відділ ЛСП в Мелборні тісно співпрацював з іншими українськими комбатантськими організаціями, саме: Союз Українських Комбатантів, Братство Дивізійників УНА, Українське Вільне Козацтво та іншими, що творили наше організоване громадське життя.

З певних причин поступово праця МВ ЛСП почала занепадати, число членства зменшуватися через відхід в потойбічне життя наших ідейних ідейних побратимів, яких заступити не можна.

Відійшли від нас: Б. Стефанів, П. Вересай, о. В. Піндюра, П. Лиходій, Ю. Безкоровайний, В. Цегельник, М. Горпинич, В. Заїка, Я. Гвоз-

децький, В. Найдьон, чимало теж виїхали з відси до інших стейтів та країн.

В теперішній час Головою Управи МВ ЛСП є Василь Цибульський - відомий художник, а секретарем і заступником Голови є З. Стецюк.

Група активних і провідних членів ЛСП в Мелборні разом з прихильниками Легіонерського Руху в 1957 році.

В теперішній час праця ЛСП в Мелборні до деякої міри почала оживати завдяки постійному виходові журналів "Штурм" та "Легіонер", який бувше українське воєцтво сприйняло з великим задоволенням та фінансовою підтримкою.

Місцевий Відділ ЛСП в Мелборні придбав свій Легіонерський прапор, який був посвячений о. В. Піндюрю, під яким не раз легіонери виступали на різних академіях, святах та демонстраціях.

МИКОЛА КОЛОДІЙ

30-го листопада 1987 року помер Микола Колодій. Покійний народився в Києві 29.2. 1908 року в родині кустарів. Під кінець двадцятих років, коли розпочалася ліквідація приватного кустарництва, Миколу арештовують і засилають на далеку Північ, де прийшлося працювати на Біломор Каналі і в Бусальських лагерьх. Відбувши "кару" і повернувшись до рідного Києва перед початком німецько-советської війни. Миколу мобілізують до армії захищати "родіну могучу". Разом, з багатьма такими як і він, попадає в німецький полон, з якого вдалося втекти та приєднатися до похідних груп ОУН. Після закінчення війни розділяє долю з всіма іншими неповоротцями в Західній Німеччині, де обзаводиться родиною. Приїхавши до Австралії відразу включається в українське громадське життя, допомагає в будові наших церков: Свято-Троїцької Церкви в Карлтоні, в якій деякий час був головою Парафіяльної Ради, Свято Покровської Церкви в Есендоні. Багато помагав в ремонті Народного Дому в Есендоні і в ремонті дому молоді, за що мав подяки від тих організацій. За Миколу Колодія можна висловитися словами Бориса Грінченка: "То не сором ці стомлені руки і ще серце зітліле з муки положити в дубовій труні".

Вічна йому пам'ять!

Зосим Стецюк

Пилип Вакуленко

ХАРКІВ, ХАРКІВ...

Живучи далеко від батьківщини і дістаючи про неї лише скупі, припадкові вістки, ми собі не уявляли якої жакливої і неймовірної шкоди завдав советський режим українській духовій культурі від того часу, як ми були примушені залишити Україну. Нам здається, що навіть і за деспота Сталіна не було такого жакливого утиску на українську мову, якого вона зазнала за останні десятиліття за керування більших і менших "вождів" та їхніх українських посіпак. Лише тепер, завдяки гласності, і незважаючи на те, якою куцою вона не була б, ми тепер дізнаємося з тамтешніх газет про жалюгідний стан української мови по всій Україні, до якого призвела насильна русифікаторська політика Москви. Поволі чесні люди в Україні, люди з патріотичними почуттями підіймають свої голоси і стають в оборону рідної мови. Ми знаємо, що це не вдається їм легко і що їм не дали повновластя робити зміни, але ми тут мусимо морально підтримувати їх і приєднувати наш голос при кожній нагоді. Якщо є можливість зустрічатися з людьми з України, робімо це широ, бо вони наші брати і інформуймо їх правдиво про наші тут досягнення. Бо незважаючи на гласність їхня внутрішня поінформованість таки й далі затискається, щоб ідалі тримати своїх громадян в повній ігнорації. Навіть і таку газету, як "Літературна Україна" не можна вільно купити, а передплатити це тяжче. До редакції газети ідуть звідусіль скарги, що навіть середні і вищі школи не можуть передплатити цієї газети, бо відділи народів не хочуть фінансувати її. Нам здається, одначе, що тут справа не в фінансах, а відкритій, неприхованій ворожнечі до всього українського. Самовілля українофоба, що засів і розперезався по установах України довело до того, що навіть по сільрадах уведено російську мову, як урядову мову. Про це ми читаємо у статтях "Л.У.", яка ще недавно друкувала їх на своїх шпальтах, але з кожним новим номером стає менше критичних статей, бо сам Горбачов, мабуть, перелякався своєї гласності. Він недавно зняв з посади секретаря московського обкому, бо той почав критикувати і саму верхівку, як кажуть, рвався поперд батька на шибеницю.

Про жакливий стан української мови в колишній столиці України Харкові, написав велику статтю в "Л.У." харківський письменник Юрій Стадниченко, яка не може вжахнути і схвилювати кожную чесну українську людину. Сподіваємося, що там, на місці, вона справила таке ж саме враження і може не в одній людині викличе протест, бодай у душі, з такого жалюгідного стану, що заіснував в другому по величині місті України.

Щоб надати своїй статті під назвою "Два крила нашої духовості" більшої вагомості, Стадниченко покликається на ленінські тези, які ніби дають українцям право на вживання української мови в усіх сферах суспільного життя. Наведемо цитату з "Л. У." для ознайомлення читачів про що мав сказати Ленін: "... Зважаючи на те, що українська культура протягом віків придушувалася царизмом і експлуататорськими класами Росії, ЦК РКП/б/ ставить в обов'язок всім членам партії всіма засобами сприяти усуненню всіх перешкод до вільного розвитку української мови і культури"...

Звучить дуже добре та лише на папері, бо комуністична партія ніколи не трактувала того що проповідувала. Це ми добре знаємо з гіркого досвіду. Як рівно ж і знаємо, що під плашиком "міжнаціонального спілкування" російська мова стала домінуючою не тільки й по установах, але й повсюду. Пише Стадниченко: "Дуже прикро, що в цій сфері всі ПЕРИКОСИ І ПОМИЛКИ /підкреслення наше/ останніх десятиліть дуже і дуже характерні для Харкова та області, серед них односторонність, словесний камуфляж, лозунговість у роботі по вихованні трудящих, особливо молоді. Декларативний характер в умовах Харкова та райцентрів набула і стаття 36 Конституції про можливість користуватися рідною мовою в усіх сферах суспільного життя. Ніхто, звичайно, не забороняє

користуватися рідною мовою, але відповідати цією ж мовою службові особи або не бажають, або не можуть".

"Двомовність, - як сказав у своїй промові на пленумі правління СІУ поет Павличко, - фактично перетворилася в одномовність і це робиться не "руками Москви", як кажуть наші противники, а руками нашого апарату, де більшість українців, але вихованих на байдужості до рідної мови, на боязні, що любов до материнської мови може сприйнятися - це в нас було! - як ознака націоналізму".

Добре, а що ж це за конституція, що не охороняє тих, що говорять материнською мовою від переслідування і чіпляння ярликів націоналізму? Юрій Стадниченко пише далі: "Майже 80% населення Харкова і області вважає рідною мовою українську або вільно володіє нею. А проте я вже років із двадцять не чув, щоби хтось, скажімо, з працівників обкому комсомолу виступив по-українському перед явно українською аудиторією. Практично всюди ліквідовано скрізь діловодство українською мовою, навіть у сільрадах. Це теж почасти наслідки неякісного викладання, а відтак низького рівня знання української мови та щораз більшої появи "звільнення од мови" - що ж від них чекати?... А чи нормально, що в півтора мільйонному Харкові залишилися тільки дві українські школи?"... /Чи не робиться страшно, читачу, чути такі ревеляції?/. "У 1979 році, - продовжує далі Стадниченко, - я у складі радянської делегації брав участь у роботі 4 Міжнародного конгресу перекладачів польської літератури /Варшава, Краків/. До мене підійшов якийсь перекладач із далекої Австралії, котрий заговорив зі мною... українською мовою. Англо-австралієць, він вивчив мову, бо дуже сподобалася йому, /нехай почитають про це наші "патріоти" в Австралії, що збайдужіли до рідної мови і не передплачують і не читають ані газет, ані книжок/, від сусідів, австралійців українського походження. Полька з Нью Йорка, дізнавшись, що я з Харкова, напам'ятав прочитала мені Франкових "Каменярів". А земляк-харків'янин, турист, якого я зустрів у Кракові, по-українському не вмів. Який приклад, - питає Стадниченко, - ми подаємо іноземним гостям міста, іноземним студентам? Численні керівники будинків культури, клубів, художніх колективів мови теж або не знають, або не послуговуються нею і про українську культуру не дбають. В інституті культури також, до речі, викладання ведеться російською. Фактично повністю перейшли на російську мову за останні десятиліття колишні українські або двомовні театри, а вони теж могли б відіграти значну роль у розвитку української мови, у поширенні її"... "Відбувається масова ліквідація україномовних назв вулиць, у мікрорайонах Олексіївки і Салтівки взагалі немає жодної таблички з україномовною назвою вулиці. Та куди далі: на площі Радянської України, де розташований Харківський міськвиконком, теж немає жодної назви цієї площі по-українському. Активно зменшується кількість вивісок українською мовою на будинках організацій і установ, на кінотеатрах, кафе, їдальнях тощо - не лише в Харкові, а й у райцентрах і навіть українських селах області. Усунуто українську мову з усіх магазинів типу "Універсам", з інтер'єрів узагалі майже всіх магазинів. Уже в цьому році на головному корпусі Центрального ринку Харкова всі українські написи, як ззовні, так і всередині були замінені російськими. Те саме на більшості міських ринків. Пошукайте українську мову на стадіонах і в парках, на гаслах, закликах, плакатах... На автошляхах області і міста частіше можна зустріти інформаційний напис англійською, ніж українською. Всі зупинки міського транспорту мають російськомовні написи, теж саме - маршрутні таблички трамваїв, тролейбусів... Чомусь зникли українські інформаційні написи на залізниці, відмовилися від української мови радіоузли на залізничних та автостанціях. Немає в області українських написів у відділеннях зв'язку, ощадкасах - і зовні і всередині - в готелях, в лікарнях, поліклініках і т.п." Нарешті Юрій Стадниченко питає: "В чому тут причина: в чиемусь недоумстві чи в чийсь лихий волі?". Нам здається, що більше в лихий волі, ми знаємо звідки та лиха воля походить. Читаючи статтю Стадниченка, починаєш уявляти до якої міри запанувала в Харкові заперка русифікація, ство-

ривши там, на українській землі, мовну катастрофу. І хочеться в розпучі запитати словами П. Тичини, вставивши одно слово, яке він хотів та не насмілювався написати ще в тридцятих роках: "Харків, Харків, де твоє УКРАЇНСЬКЕ обличчя?". Чи пропало воно навіки, чи чекає нової українізації. А вона таки колись прийде - в це ми віримо!

ПИЛИП ГРІН

УКРАЇНСЬКА МОВА, А НЕ "МАЛОРОСІЙСЬКЕ НАРЄЧІЄ"

Не так давно я читав у "Руском Новом словє", що мов такої української мови не існує, а видумали її німці. І з якої речі німці, що нічого спільного не мають ані з українцями, ані з іншим слав'янським народом, і, ось почали видумувати українську мову?

Яка велика нісенітниця російських шовеністів! Українську мову вони називають "малоросійським наречієм". Чому так? Чи в дійсності ми, українці, не мали і не маємо своєї власної мови?

Попробуємо переглянути деякі факти.

Ще за часів Олега, Ігоря й Святослава Україна була одною з найсильніших держав Європи і займала велику територію: на схід - до Волги, на захід - до Карпатських гір. Найбільшого розквіту Україна зазнала за Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Багатство України вабило всіх сусідніх, а навіть і далеких від України купців, через Україну простягалися славні торговельні шляхи "із варяг до греків".

Про значення нашої Батьківщини в минулому говорить ще те, що з українським княжим домом хотіли споріднитися майже всі царські і королівські дома Європи - Франції, Німеччини, Норвегії, Англії, Мадярщини, Польщі, Візантії.

Окрім торгівлі Україна була також войовничою державою та вміла обороняти себе від нападів ворогів. Про те говорить в своїх творах військовий спеціаліст Візантії Маврекій Стратег, що українські воюки сильні, хоробрі та спритні "вони не схильні до невірливості, ні до підкорення, хоробрі, витривалі, легко переносять холод і спеку, мистецько володіють зброєю".

В той час українські князі сладали умови з різними царями й королями. Такі умови були писані й усні, а щоб сладати умови наші предки мусіли мати свою мову і письмо. І очевидно, що ані князь Олег, ані князь Володимир, ані Богдан Хмельницький не зверталися до чужинців, щоб вони їм сладали такі умови. Писемність у наших предків виникнула в давні історичні часи, ще до прийняття християнства княжною Ольгою та Володимиром Великим, тобто ще довго до тих часів, з яких залишилися і дійшли до нас писані пам'ятки. Найкращим доказом писемності в княжій Україні є пам'ятки, як договори князів з греками: договір князя Олега /907 і 911 р.р./, Ігоря /944 і 945 р.р./ та Святослава /972 р./. Договори ті писалися чистою тодішньою мовою етнографічного населення на території теперішньої України, а офіційні переклади з грецької мови робилися не болгарськими, як це прийнято деякими істориками, а українцями.

Про українську давню мову і літературу говорять і такі високохудожні давньоукраїнські пам'ятки, як наприклад: "Руська Правда" /Ярослава Мудрого/, "Поучення" /Володимира Мономаха/, "Моління" /Данила Заточника/, "Слово о полку Ігоревім", різні ділові акти, грамоти тощо. Всі ці твори на той час були написані досконалою давньоукраїнською літературною мовою, яка могла сформуватися на протязі багатьох століть.

Українська мова київського періоду обслуговувала всі потреби держави, а з прийняттям християнства витворилася наряду з староукраїнською мовою і церковно-слав'янська мова.

Проте, літературна мова Київської держави, яка утворилася на основі давньоукраїнської загальнонародної мови, була спільною для всіх князівств Київської держави, одною мовою для всіх її політичних і культурних центрів: Києва, Галича і т.д.

Хоч в той час наша мова не мала ще таких граматичних правил і норм, як тепер, всеж вона була здатною виконувати різні функції державного характеру.

Українська мова також уживалася в козацьких універсалах, хроніках, літописах, у діловому листуванні; помалу формуючись і зростаючи до рівня сьогочасної української мови, яка своїми літературними і граматичними атрибутами не є ніскільки нижчою інших мов культурних і цивілізованих країн.

В кінці XVIII і на початку XIX ст. творчість І. Котляревського мала великий вклад в українську літературну мову. Твори І. Котляревського розвивалися на основі народно-розмовної мови. Згодом творчість Т. Г. Шевченка була величезним вкладом в українську літературну мову, його слідами пішло багато поетів і письменників усіх кінців України, не дивлячись, що українська мова була заборонена.

Мова Івана Франка збагатила лексику української літературної мови. Він дав у нашу мову соціально-професійну лексику інтелігенції, робітників і т. д.

Українською мовою нині володіють понад 50 мільйонів українців; українська мова викладається в чуженецьких університетах; в українській мові видаються книжки: наукові, технічні, літературні, мистецькі, педагогічні, теологічні і т.д.

Наведенням цих коротеньких фактів, щодо нашої мови, ми цілковито заперечили нісенітницю, які свідомо фабрикують наші вороги. Хочуть вони чи не хочуть, але наша мова, навіть в тяжких умовах русифікації — це мова українських громадських і політичних установ та організацій, мова церковних братств та наукових установ; мова школи, театру і преси; художньої літератури і ділового листування, радіомовлення, кіно і всіх галузей нашого культурного життя, не зважаючи на те, де цією мовою користуються українці.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ УКРАЇНЕЦЬ ЛЮБИТЬ СВОЮ МОВУ І ГОРДИЙ, ЩО НЕЮ ГОВОРЯТЬ.

ДУМА ПРО КОЗАЦЬКІ МОГИЛИ

Заніміли віки, Де козацькі могили. Тільки трави похилі І журби голосіння Біля церкви-могили. А в вітрах чути думу, Повну горя і суму, И кобза давня козача Забрених і заплаче: "Гей, колись, за Богдана, Бились лицарі славно. Де синіють могили, Гей, сини України Бились там до загину За Вкраїну і волю!	За козацькою долею! Та шаблі поцербили І навіки спочили... Окропили могили Материнські сльози І ранкові роси... Йдуть і йдуть покоління На могили схилитись: Там сини України У безсмертя повіті!.. А козацька слава Всі світи здивувала, Над Вкраїною сяє І в віках не згасає!
---	--

Георгій Віковичний

Всіх наших читачів, уповноважених і колекторів сердечно поздоровляємо з Світлим днем Христового Воскресіння й посилаємо наше традиційне:

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ДМИТРО ЧУБ

В лісах під Вязьмою

— Спогади про Другу світову війну —

продовження

ПЕРШІ БОМБАРДУВАННЯ МОСКВИ

Повечерявши, червоноармійці товпились коло вагонів, гуляли вздовж ешелонів. Та ледве сонце сховалося за обрій, як раптовий стогін сирени оголосив тривогу.

— По вагонах! — почулась команда. Проте ніхто не думав про щось серйозне. В далині над містом повисли тим часом якісь фігури аеростатів, що, мабуть, тримали в повітрі загороду. Трохи згодом, з припливом сутінків, з'явилися гігантські віяла прожекторів, що, повзаючи по вузькій поволоці невеличкої хмарки, шукали ворожих літаків. Майже разом з цим полетіли догори разки трасівних куль, ракет, ударили зенітки.

Ми стежили за всім, що діялось навколо. Придивлялись до роботи прожекторів, але мало кому пощастило помітити в повітрі присутність якихось літаків.

— А, може, це маневри, — сказав хтось із зв'язківців, але з нього почали сміятись. Важкі вибухи і далекі пожежі заперечували будь-які сумніви.

За якусь годину-півтори все це скінчилось. Лише в уяві довго ще мерехтів дивовижний фajerверк. Вранці газети і радіо повідомили про наліт. Але по вагонах ходило безліч чуток і пліток, коментуючи недавні події значно детальніше.

День минув швидко в розмовах про вчорашню тривогу, у спогадах, в анекдотах. І знову встало перед усіма на повен зріст питання: куди нас повезуть — на північ чи на смоленський напрям? Більшість вважала за небезпечніше потрапити на другий, де точились найзапекліші бої.

Наближення вечора на цей раз викликало загальне очікування. Чи й сьогодні буде? — цікавило кожного.

Справді, події не забарились. Після заходу сонця знову заголосили сирени, а через якийсь час піднялися вгору десятки прожекторних променів, полетіли черги вогняних куль і гарматнів. Особливо багато їх простувало до невеличких хмарок, що ніби навмисно залишилися над містом.

Великі ракети, що зависали раптом то тут, то там, вражали своєю яскравістю. Це були так звані парашутні ракети; ми їх бачили вперше. Очі червоноармійців тяглися до відчинених дверей та до двох вікон на протилежному боці вантажного вагона.

Микола Дніпровий

ТОБІ, УКРАІНО!

За волю, браття! В боротьбі
Не згасла наша сила.
Ми несемо життя тобі,
Україно наша мила.

Ні брязк шабель, ні грім гармат
Не в силі нас злякати,
Не зможе найлютіший кат
Нам волю поховати.

Ми горді лицарі степів,
В нас доля й мрія спільна...
Лунає наш бадьорий спів:
Україна буде вільна!

А сонце волі з-за гори
Проміння шле чудові
І гордо мають прапори
Козацькі малинові.

Хай в буревіях наших днів
Загрожує руїна,
У сяйві духа козаків
Воскресне Україна!

Іван ЗЛАТОКУДР

Чому часто пишуть на воротах:
«Увага, злий пес!»?
І чому не пишуть ніколи:
«Увага, зла людина!»?
Адже ж буває,
Що людина —
Вовк людині!
Й буває,
Що собака —
Друг, людині!

Ще трохи часу — і важкі вибухи почали стрясати землею, а червоні заграви пожеж одна по одній заколихалися в кількох місцях. Цього разу ми вже побачили, як, освітлені прожекторами, промайнули вгорі літаки.

Ось позад нас на велике виробництво, освітлене сяйвом ракет, полетіли бомби. Вибух за вибухом гриміли в повітрі. Вогонь, що спалахнув, викликав згодом нові вибухи в середині споруд. Нерви в усіх напружились; до того ж небезпеку посилювало сусідство п'яток зеніток, що стояли на піскуватому пустирі і безнастанно стріляли. Але раптом пролетів літак, і ніби якісь вогняні горобці застрибали на даху будови, що була з другого боку. Почалось бомбардування об'єкту, що був зовсім близько. Треба було щось діяти; але ніхто не давав команди. Дехто кинувся бігти до паркана, щоб перележати під ним.

Але їм заборонили. Тим часом над нами почав кружляти літак, і збоку повисла ракета.

— А що, хлопці, може, це маневри? — порушивши мовчанку, озвався раптом Королько, що струнко стояв з торбиною за плечима. Але на нього писнули інші, ніби боячися, що його слова почують з літака. Раптовий свист бомби ніби притиснув усіх. Почувши швидко наближення пекельного ладунку, частина людей пригиналася з якимось важким стогоном, тримаючи в руках торбинки чи валізки. Ще мить — і кілька бомб припинили дію сусідніх зеніток.

Аж ось запалювальна бомба впала поруч, коло вагона і зашипіла в піску. Досвідчені червоноармійці відразу вискочили і засипали її піском. Але не без курйозу обійшлося в одному з задніх вагонів. Там, як розповідали, були майбутні керівники воєнторгів, фахівці, яких мали використати в організації заготівель і постачання після плянованого вступу на німецьку територію. Паніка серед них зчинилася значно більша: вони то вискакували й лізли під вагон, то знову дерлися в середину, піднімаючи страшний лемент. Один із них так стрибнув із вагона, що зламав собі ногу і підняв ще більший вереск. Всі думали, що там були поранені бомбами.

Щоб уникнути небезпеки, командування вирішило вивести наш ешелон за місто. Але машиніст так налякався, що заліз під паротяг і, вхопившись за колесо обома руками, не хотів вилазити. Лише силою зброї його змусили виконати наказ.

За півгодини ми вже стояли за містом, на краю стрімкого косогуру, звідки було видно всю Москву. З полум'я багатьох пожеж деколи виглядали верхи високих димарів. Налети й бомбардування тривали далі, а протилетунська зброя затихала дедалі більше.

Виставлена з обох боків ешелону посилена варта нікого близько не підпускала. Проте, стоячи на варті, довелося зустріти червоноармійців, що побували вже в боях десь під Львовом. Їх частини були розбиті, і вони простували кудись за Москву на формування. Їх відразу обступили цікаві й особливо уважно розпитували, як ставляться німці до полонених.

Бомбардування закінчилось тільки десь о першій годині ночі.

Коли надворі цілком розвиднілось, ми рушили назад, на попереднє місце. По дорозі ми бачили з вагона розбиті чи спалені стіни великих виробництв,

Михайло Головащенко

СИНІ ОЧІ

Я так люблю ті сині очі
І вії довгі та густі,
Як українські тихі ночі
І в небі зорі золоті.

Люблю як вдень спокійне море.
Як тихий берег, хвиль прибії,
Люблю як поле незоре
В далекій далі голубій.

Люблю за те, що в них яснє,
Мов небо щастя голубе,
За те, що чорні довгі вії
Його лелють, мов живе.

М. Камінницький

Воскресний ДЗВІН

То не танки, не гармати,
Й не „катюші“ рокотять,
А воскресний давнє голосить
Всім народам благодать.

Слухай чуйно! Давнє воскресний
В цей великий, світлий день
Шле тобі привіт сердечний,
Від братів з чужих земель.

Від товаришів по зброї,
Що з'єднались в Легіон
Всебезсмертного Петлюри,—
Нанести Москві розгром.

Гей, ви, друзі бойовії!
Друзі в сірих шенелях,
Що вам доля не судила
Стать під рідний волі стиг.

Гей ви браття молодії!
України пишнє цвіт,
Вже не довго нам в неволі
Коротать свій юний вік!

Подивись! — веспа окови
Розірвала ледяні,
Готуй зброю! — Так воскресний
Давнє наказує Тобі.

Яксь випадкова бомба влучила в невеличкий будинок телеграфної станції, що була коло самого перону. Поштова скринька, куди ми вчора кидали листи, лежала осторонь, коло огорожі, а начальник станції і дві телефоністки були забиті. А ще вчора наші жартували з ними, прогулюючись коло їхньої установи!

— Оце вам, хлопці, вже війна, — сказав морзист Тарасенко, що підійшов разом з писарем. Але писар Королько відразу заспокоїв його:

— Нічого! Головне те, що воєнні об'єкти не потерпіли... Зрозуміло, що це була тонка іронія на дійсність.

О 9 годині принесли свіже число «Правди». Там дійсно писалосся (всупереч тому, що ми бачили), що *воєнні об'єкти не пострадали*.

— Бачте, я ж казав — іронічно озвався знову Королько. Проте ніхто не зважився говорити на ці небезпечні теми.

Тут ми довідалися, що кілька вагонів з тих ешелонів, що лишались, розбито і що начальника нашого ешелону поранено скалкою в руку.

— Людям щастить, — кинув хтось несподівану репліку, зраджуючи цим своє небажання їхати на фронт.

Так пережили ми два бомбардування Москви. Згодом рушили далі. І знов в усіх зринула думка: куди ж? На який фронт?

(продовження буде)

Федір Малицький

МІЖ НАМИ

МІЖ ДОМОГО СОЛДАТА

В садах вишневих тонуть білі хати.
А в полі край дороги за селом
Могила Невідомого солдата
Сумує сивим полином.

Скорботна мати стане на коліна,
Сльозою зрсить мовчазний полин.
Вона з війни не дочекалась сина,
То, може, тут лежить той син.

Задзвоне жайвір у яеній блакиті,
Де бій звитяжний вчора клекотів,
Війне вітрець, загужить тихо жито
Зеленим морем колосків.

Гроза ударить стоголосим громом,
Над пагорбом салютом прогрімить,
Не зможе над Солдатом невідомим
Всіх материнських сліз пролить.

Ганна ЧУБАЧ

В моїм краю

В моїм краю
Жоржини пламеніють,
Лелеки сплять
На вербах мовчазних.
В моїм краю
Дівчата не уміють,
Щоб не співать
Веселих і сумних.
В моїм краю

Не холодно нікому,
Стежки виводять
На широкий шлях.
І чисті роси
Омивають втому,
І ходять ночі
Мріями по снах.
В моїм краю
Кохаються у слові.

В полях весною
Сіють ярину.
Мої країни
Ніжні і суворі,
З добра не йшли
Ніколи на війну.
В моїм краю
Запрошують оселі:
Для друзів завше
Прибрані столи.
Мої країни,
Мудрі та веселі,
Завжди у світі
Чесними були.

Василь ШВЕЦЬ

СОНЕТ УКРАЇНІ

Поскуб, розкошлав голубу ділею
грабіжники град: красу пограбував.
Мовчить папір, не випису, не склею
краси такої з ямбіа чи з октав.

Але згасилась ірлею моею
та блискавка, що перетнула став:
коли б отак уміть кінець настав
моїй розлуці з рідною землею!

Мій біл — мій гук, мій шепіт Україні:
«Вбрання твоє прозоро-голубе
затмаркли не вперше вражі тіні.

Залізний град кохлатимь і скубе.
В якому б ти засяла цвітінні,
аби бандит не ілюндрував тебе?».

СМЕРТЬ БАТЬКА

Уривок з повісті „Прокляті Роки“

Батька свого Олесь пам'ятає дуже мало — лише з окремих епізодів; але в нього залишився в пам'яті один випадок з його раннього дитинства.

Було це на весні. Хата була вже побудована, і сім'я мешкала в ній, хоч підлога не була ще настелена. Довгі нестругані дошки для підлоги лежали складені на подвір'ї, очікуючи на свою чергу. Батько в той час був зайнятий будовою стайні і хлівів для худоби. В городі вже проростала картопля й інша городина, і свині загрожували їй підривати. Щоб запобігти шкоді, батько приготував кілька дротиків, загостривши їх з обох кінців. Ті дротики він збирався „заправити“ свиням у рила — це знеохочувало їх рити земля, бо при ритті дротики спричинювали біль.

Олесь бачив ті дротики на підвіконнику, брав їх у руки й розглядав; і він добре пам'ятає, що залишив їх там на підвіконнику. Коли, десь на другий чи третій день, батько потребував тих дротиків, то їх там не було — вони десь зникли. Їх, мабуть, забрав Олесів менший брат, Кирик, і, бавлячись ними, десь їх загубив. Можливо їх десь занесла старша сестра, Паша, бо найменший брат, Василько, заледве мав півтора року, і на нього підозріння не було, а проте — хто його знає?

Олесь добре знав, що він — невинний, але, коли розсерджений батько почав кричати на дітей, допитуючи хто взяв ті дротики, він налякався і побіг у садок. Батько прийняв це за вину Олеса, і погнався за ним. Олесь щосили біг стежкою в напрямку сусіднього города. Батько наздогнав його біля величезного дуба, що ріс у куті, де задня й бічна межі садка опиралися в межу другого сусіда. Він підхопив Олеса під пахву лівої руки в такий спосіб, що голова його опинилася зі заду — лицем вниз. Праву рукою батько зняв якусь ключку, що висіла на дубі, відламав від неї короткий палик і, повертаючись назад до хати, почав шмагати Олеса по задньому місці, що було якраз під рукою. При цьому він допитував Олеса, де знаходяться ті дротики? Олесь повторював лише одну відповідь — що він їх не брав! Олесь і досі не знає, що сталося з тими дротиками. Він не пам'ятає, щоб його „заднє місце“ дуже боліло після того, але страху набрався багато.

Олесь пригадує той час, коли до їхньої хати час від часу приходив батьків приятель, молодий чоловік на ім'я Кость. Одного разу Кость прийшов поранений, і тато з матюк перев'язували йому рану на руці; пригадує, як у жнива батьки жали пшеницю на полі, що одним кінцем досягало лісу — лише польова дорога і старий зарослий рів відділяли поле від лісу; в обідню пору Кость виходив із лісу, і разом з ними проводив полудневий відпочинок.

Батьки брали дітей у поле, бо вдома не було кому їх доглядати. Мати готувала трохи більше харчів у полі, бо знала, що в полудень миже появиться з лісу Кость. Олесь ще й тепер відчуває присмак „малосольних“ огірків, свіжих помидорів і вудженої свинини — майже щоденних полудневих харчів у полі.

Батько й Кость сиділи по другому боці півкопи, щоб їх не було видно з дороги, чи з лісу, і про щось тихо розмовляли, намагаючись уникнути цікавого вука старших дітей. Олесь і його старша сестра, Паша, зауважили секретність їхньої розмови, і німби бавитись у „схованку“ в снопах, забравши з собою Кирика. Мати сиділа осторонь в тіні півкопи, допомагаючи малому Василькові з його їддінням. Часом, бувало, Кость візьме косу й покладе пару покосів, допомагаючи Євгеніві.

До села час від часу навідувалася озброєна кінна розвідка з району. Большевицька влада ще не закріпилася на тих теренах, і кінні озброєні загони допомагали місцевим органам влади виконувати накази уряду.

Хата Олесевих батьків стояла на краю села у відшибі, десь біля одного кілометра від лісу, що чорною смугою тягнувся десь на захід. В селі були віддані большевицькі донощики, котрі інформували комуністичну владу в районі про все, що діялося в селі.

Одного разу до їхнього двору прибула кінна розвідка. Командир розвідки допитувався в Олесєвого батька, Євгена, де перебуває Кость. Євген сказав, що він не знає. Обшукавши в хаті й на горіщі, поштурхавши багнетами солому в stodолі, обдивившись хліви, а також зарослий чагарниками рів, що відділяв огорог від поля, — вони подалися в село. В той самий час Кость перебував у Євгєногового брата, Логвина, що мешкав у селі, біля півкілометра від Євгена. Євген вирішив перебігти задніми садками й попередити Логвина. Вступаючи з вулиці, кінний відділ зустрів Євгена у Логвина на подвір'ї, коли той появився з садка. Він був заарештований разом з Логвином і Костем. Залишаючи село, командир розвідки наказав голові сільради тримати арештованих під вартою.

Наступного дня обох братів звільнили, а Костя повезли до району. Його супроводжували місцеві селяни, котрі мали військовий вишкіл, бо свого часу служили у царській армії. Тепер декотрі з них стали большевиками. і ревно виконували накази партійних керівних органів з району.

Сповідують, що підчас перевезення Костя до району, він зіскочив з воза і побіг в напрямку лісу. Почалася безпорадна стрілянина, але ніхто не міг поцілити утікаючого. Тоді з воза зіскочив Ілько, Євгенів сусід, котрий підчас війни отримав звання капраля в царській армії. Він належав до бідніших селян й активно допомагав закріплювати большевицьку владу в селі. Спокійно, не кваплячись, він клякнув на лівє коліно і, прицілившись, вистрелив у напрямку постаті, що кривулями бігла до лісу. Постать пожитнулася то в один, то в другий бік, і впала серед поля.

Так обірвалося життя ще одного борця за волю України. Він поляг на своїй рідній землі, скошений кулею свого земляка-односельчанина.

Прислухаючись до розмов батька з приятелями, Олесє зрозумів, що по селах було в той час багато партизанів, які, після відступу Петлюрівських військ, залишилися у своїх рідних місцевостях, щоб вести підпільну боротьбу проти большевицьких завойовників в нації, що Петлюра незабаром повернеться. Один із них був приятелем молодої вдови, Меланки, котра іноді приймала його на ніч. Олесє не знає, що сталося з тим партизаном, але Меланка була заарештована й розстріляна разом з його батьком і дядьком Логвином та кількома односельчанами — разом сім осіб — десь в кінці вересня 1921 року. Усіх їх заарештували напередодні й тримали під вартою, замкнених у будинку „Просвіти". Наступного дня Олесєва мама понесла Євгєнові якусь страву й надіялась, що його звільнять по полудні. Але вона повернулася без Євгена — заплакана й дуже стурбована; попросила Олесєя й Пашу, щоб привели додому коней, що паслися за вербами, недалеко від усадьби. Але коні не хотіли, щоб їх забирали з пасовиська передчасно: вони звикли пастися там до пізнього вечора. Коні були спутані у парі і, в той час як Олесє намагався зловити підручного коня за уздечку, вони поверталися до дітей задом, загрожуючи вдарити копитом.

Нарешті діти якось приборкали непокірних коней і привели їх додому. Вони запрягли коней до воза і мати, наказавши дітям залишатися вдома та доглядати Кирика й Василька, поїхала десь у село.

Незабаром вона повернулася разом з батьковим приятелем, Юхимом. Вони привезли щось на возі, накрите білим рядном. Діти поприбігали й хотіли вилазити на віз, але мати зупинила їх і сказала, щоб стояли осторонь. Коли мати з Юхимом відкрили рядно, то діти жажнулися, побачивши свого батька, що непорушно лежав на возі. Одяг його був порваний на грудях, і окривавлений. Олесє перелякався і прожогом кинувся до хати; Паша й Кирик побігли за ним, а маленький Василько, нічого не розуміючи, розгублений остався стояти на подвір'ї. Олесє вискочив на

лежанку, а потім — на піч, у самий куток. Услід за ним на піч повилазили Паша й Кирик і, тісно притулившись одне до одного, усі вони тремтіли від страху. Олесь думав, що зараз прийдуть оті вершники в шнурованих шапках і постріляють усіх. Він прислухався, як мати з Юхимом вносили мертвого батька до світлиці; потім він почув розмову сусідок, котрі прийшли, щоб хоч трохи розважити горем прибиту овдовілу жінку.

Олесь не пам'ятає, як він заснув. Коли він пробудився вранці, то побачив, що Паша й Кирик ще спали, там же на печі. Василько спав на ліжку, а матері не було в хаті — вона поралась біля худоби. Олесь обережно відчинив двері до світлиці й побачив, що його мертвий тато лежав на столі біля протилежної від дверей стіни. Зі страхом, він потихеньку зайшов до світлиці й, зробивши кілька кроків у напрямку столу, зупинився; потім помалу підійшов ближче до столу, щоб зблизька подивитися на батька. Батько лежав навзнік зі складеними на грудях руками; голова його спочивала на білій подушці: лице його виражало глибокий спокій, неначе він спав спокійним сном. Здавалося він ось-ось відкриє очі, поверне лице до Олеса і промовить: „Доброго ранку, синочку, підійди ближче до мене...". Охайно причесане на правий бік його руське волосся й чепурно підстрижені вуса надавали йому вигляду достоїнства; а свічка, що горіла в узголів'ї, викликала почуття урочистості. Олесь мимоволі підніс очі до ікон, що довгим рядом висіли високо на стіні вздовж стола. Перехрестившись, він обережно зробив крок назад, повернувся і тихенько вийшов із світлиці.

Того дня до хати приходили сусіди, переважно жінки. Вони потішали Олесеву маму, Пестю, й заходили до світлиці, щоб віддати шану Євгенові. Олесь прислухався, як мати оповідала сусідкам про те, що сталося минулого дня. З окремих почутих уривків Олесь зрозумів, що пополудні прибула кінна озброєна чота. Наказали вивести усіх в'язнів на площу, що була недалеко місця ув'язнення. На площі вже було зібрано багато людей, котрих „виконавці" позганяли зі всього села. В'язнів поставили в ряд, зі зв'язаними назад руками. Позаду в'язнів, на віддалі десь біля десяти метрів, командує офіцер поставив солдатів з рушницями — по два солдати проти кожного в'язня.

Зібрані селяни навіть не уявляли собі дійсної ситуації. Вони думали, що це був якийсь жарт — щоб налякати всіх присутніх, а особливо в'язнів. Усі вони опам'яталися аж тоді, коли після команди „плі!" пролунав грім пострілів, і сім в'язнів повалилися додолу. Деякі з них ще ружалися якийсь час, а Меланка підвелася на коліна і схопила свою голову в руки. Командуючий офіцер підійшов з револьвером і дострілив кожного, хто ще рухався. Меланка отримала від нього два постріли в голову.

Пізніше, прислухаючись до розмов дорослих, Олесь довідався, що такі розстріли відбувалися по всіх довколишніх селах. Його мати довідалась про від своїх сестер — Ксені й Наталки. Ксеня жила десь із п'ять кілометрів за лісом, у селі Пархонівці, що було рідним селом матері, а Наталка вийшла заміж у село Красненьке й жила й жила на хуторі, на краю великого лісу. Крім того, селяни з довколишніх сел обмінювались тими сумними вістками, зустрічаючись на базарах то в одному, то в другому містечку.

Уже будучи студентом, Олесь довідався з московського кінофільму „Ленін в Октябрі" про те, що з наказу Леніна такі розстріли відбувалися по всіх селах України, бо селяни чинили спротив впровадженню більшовицької влади, вбиваючи місцевих комуністів і присланих російських агітаторів. Тоді Ленін сказав: „На терор ми ответім терором!".

І ось у такій формі більшовики почали застосовувати організований Москвою масовий терор по селах України.

ПАМ'ЯТНИК ТИСЯЧОЛІТТЯ

В неділю 20-го грудня 1987 року в столиці Австралії, Канберрі, на площі св. Миколаївської парафії УАПЦ, відбулося урочисте посвячення наріжного каменя і фундаментів будови Православного Центру – пам'ятника Тисячоліття Хрещення Руси-України, яке довершив Правлячий Єпископ Володимир в присутності наявного духовенства Сіднею та Канберрі, запрошених гостей та великої кількості українського громадянства. В цих урочистостях взяли участь: сербський Єпископ Петро, австралійський Єпископ Канберрі, священники інших деномінацій та о. Д. Сенів був представником зверхника УКЦ на Австралію і Нову Зеландію Єпископа І. Прашка.

Архирейська Служба Божа пройшла надзвичайно урочисто і з великим духовним піднесенням, з вдячністю до Всевишнього за його ласки й допомогу в можливості розпочати велике діло – будову Українського Православного Центру – пам'ятника Тисячоліття Хрещення Руси-України і цим самим відзначити великий ювілей Українського Народу. Співав Український Православний Хор св. Миколаївської Парафії під керівництвом пані Філоніли Габелко в той час підсилений хористами з інших сіднейських парафій УАПЦ.

Після Архирейської Служби Божої відбувся чин посвячення наріжного каменя та фундаментів будови в присутності великої кількості вірних та запрошених гостей, кореспондентів та представників суспільно-громадських організацій, радіо та телебачення. Телевізійна станція фільмувала процес посвячення, а пізніше цю подію висвітлювала в час новин з відповідними поясненнями.

Владика Володимир після посвячення звернувся до присутніх з Архипастирським словом, а о. Володимир Лялька перекладав його проповідь на англійську мову. В своєму архипастирському слові, Владика Володимир, підкреслив велику вагу і значення Православного Центру – пам'ятника Тисячоліття Хрещення України, який будуватиметься в столиці Австралії – Канберрі. Він відзначив великий вклад української еміграції в культурну скарбницю країни нашого поселення, де ми маємо можливість розвивати і своє національне і культурне, як рівнож і релігійне життя. Одночасно Владика Володимир згадав про велику жертвеність вірних УАПЦ, допомоги та розуміння значення і величі Українського Православного Центру, який присвячений великій події в історії українського народу – Тисячоліття прийняття Православної Віри. Будова буде коштувати біля треста тисяч дол.

Треба рівнож відзначити велику підготовчу працю Будівельного Комітету, який очолює пан інж. Ярослав Соловій, його організаційні здібності та працьовитість.

З Парафії з далекої Аделаїди на урочистому посвяченні наріжного каменя та фундаментів були присутніми п-м Тамара Ситник та її сестра Наталка.

Св. Миколаївська парафія УАПЦ в Канберрі була господарем цих великих подій, як підготування спільної трапези та опікування гостями з інших парафій. Гости з Сіднею прбули сюди кількома автобусами та власними автами.

Неділя 20-го грудня, в Канберрі, була гарним сонячним днем, навкоління природа гармонійно сприяла цій великій події і залишила незабутні враження у вірних УАПЦ.

З великою приємністю треба згадати це й дбайливе утримання на цій же церковній площі Пам'ятника жертвам голоду 1932-33 роках в Україні, яким опікується парафія та спеціальний для цього комітет.

Багато туристів відвідують цей Пам'ятник та цікавляться життям УАПЦ. Будова Православного Центру – Пам'ятника Тисячоліття Хрещення України вже розпочався і ми глибоко віримо, що вона буде успішно закінчена до святкування Тисячоліття Православної Церкви ще в цьому році, яке відбудеться в Канберрі в жовтні цього року.

Власна кореспонденція.

«СУЦВІТТЯ» В КАНБЕРРІ

У ювілейному концерті жіночого ансамблю «Суцвіття» взяли участь Український Танцювальний Ансамбль «Веселка» з Сіднею, Український Народний Ансамбль «Струмок» з Канберри та піаністка Я. Пелігіно.

І ось 2-га година дня 28-го лютого в «Альберт Гол» розпочався Ювілейний Концерт, який відкрив голова УГ Квінбіяну п. С. Гладенький.

Гаснуть світла, розкривається завіса... На авансцені біля піаніна сидить п-і Я. Пелігіно... Рух її ніжних пальців по клявішах і полилась мелодія увертюри «Українська Думка»... Після слова п. В. Оловаренка Ансамбль «Суцвіття» проспівав «Богородице Діво», «Пісню про Україну», «Ой, Дніпро могутий». Сольоспів «Ой, не світи місяченьку» проспівала В. Юрчук під музичний супровід Н. Зінченко, а Танцювальний ансамбль «Струмок» виконав уклад мішаних танцювальних атрактів.

На закінчення першої частини концерту жіночий ансамбль виконав «Вечори в Карпатах», «На точку прала», «Ой, гарна я, гарна», «Глибока криниця» з участю старшої групи «Веселка», яка протанцювала «Коломийку».

На початку другої частини Валентина Кравченко розповіла про уособлення в нашій пісні птахів, особливо в піснях кохання, закінчуючи розповідь жартами. Жін. ансамбль (муз. супровід на піано) проспівав «Прилетіла ластівка», «Ой, у гаю при Дунаю», «За горами качки пливуть». Тут треба зазначити, що жартівливий жанр пісень є найкращим виконанням сектету й ансамблю. Також дуєт В. Спесивої і С. Соболевської у виконанні «Журавлів» та «Намистечко» можна віднести до високого рівня.

Танцювальний ансамбль «Веселка» виконав «Гопак» із різними варіантами солістів і дуєтів. Бездоганні сольові виходи дівчат, хлопців, а потім парні виходи і спільний танець ансамблю з фігурною акро-

Сексет проспівав «Чорну ружу» і «Чорні очка» (муз. супровід акордеону і скрипки-бас), а В. Кравченко розповіла про історіографію українських пісень, яких налічується декілька десятків тисяч з різними темами й жанрами, які беруть початок ще з давніх часів. На закінчення сказала декілька жартів.

батиною викликав захоплення присутніх. Тріо з бандурою (П. Деряжний, Н. Деряжна і В. Спесива) виконало дві пісні: «Несе Галя воду», «Стежечка моя». Треба зазначити, що спів Н. Деряжної і В. Спесивої був вершком вокального виконання. В. Кравченко продовжувала розповідь про українські пісні ще

з дохристиянських часів і на кінець зачитала «Оду про вареники» Д. Чуба. Останнім був виступ жін. ансамблю, який проспівав «Ой, наш господар», «Вийди, вийди місяцю», «Ой, прийшов я до дівчини», «Чи не той Омелько», «Жито жати». Цей монтаж (відбувся на фоні гарної декорації «Поле з снопами») був виявом зусилля усього ансамблю й мист. керівника П. Деряжного. Заля з захопленням аплодувала їм, як доказ вдячності за гарне виконання.

Закриваючи концерт, п. І. Черток висловив подяку всім керівникам ансамблів, музикантам і членству цих трьох ансамблів, особливо ювілатові — «Суцвіття», а також працівникам з електроакустичними приладами та організаторам концерту в Канберрі Ст. Василюкові й С. Спесивому.

Г. Ф. Павлович

КОЗАЦЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

В Перті, 3.А. 6. 12. 1987 р. 7-ма Станиця Українського Вільного Козацтва ім. Ів. Богуна відзначила 20-ліття свого існування, запросивши й інші комбатантські організації існуючі тут.

Відзначення почалося о четвертій годині пообіді. Отаман Станиці побратим В. Феделаш вітаючи всіх присутніх відкрив цей ювілей і зачитав цізінання від голови Управи Братства Дівізійників УНА — побратима К. Медвідя, який не мав змоги особисто взяти участі в цьому відзначенні.

Побратим В. Феделаш попросив всіх присутніх вшанувати однохвилинною мовчанкою світлу пам'ять колишніх українських воєнків, які впали на полі брані за волю нашої Батьківщини та тих, хто вже тут, відійшли від нас на вічний спочинок.

Після цього побратим В. Феделаш виголосив коротку доповідь, в якій подав історію заснування 7-ої Станиці УВК ім. Ів. Богуна 20 років тому, згадуючи про її працю, зокрема, на суспільно-громадському відтинку, жертвеність її членів на різні добродійні цілі та про співпрацю з іншими українськими комбатантськими організаціями.

Від Управи МВ ЛСП в Перті, голова побратим О. Ніколаєнко, вітав Станицю та всіх присутніх. Від імені Легіону Симона Петлюри, в двадцяті річницю заснування 7-ої Станиці УВК ім. Ів. Богуна в Перті, побратим О. Ніколаєнко побажав всього найкращого: успішної праці в майбутньому, сили і витривалости та взаємної співпраці для добра нашої Батьківщини; він зазначив, що в історичному аспекті 20 років дуже короткий час, але для нас, тут, на еміграції — це досить поважний період часу, не раз, відданої і кропіткої праці для будь-якої організації.

Закінчив своє привітання побратим О. Ніколаєнко побажанням, щоб і надалі всі наші комбатантські організації між собою тісно співпрацювали не лише в Перті, не лише в Австралії, а і цілому Вільному світі.

З ДІЯЛЬНОСТІ УАМТ

Clarence Michael James Stanislaus Dennis, who preferred to be known as DEN, was born at Auburn, South Australia, on September 7th, 1876. After leaving school, he had a variety of jobs including journalism. He worked for several Adelaide, Melbourne and Sydney publications and was a frequent contributor to THE BULLETIN and other magazines of the time.

His first book was BACKBLOCK BALLADS AND OTHER VERSES (1913), followed by THE SONGS OF A SENTIMENTAL BLOKE (1915), THE MOODS OF GINGER MICK (1916), DOREEN (1917), THE GLUGS OF GOSH (1917), and A BOOK FOR KIDS which he also illustrated.

In 1922, C.J. Dennis returned to journalism for the MELBOURNE HERALD. He continued this association, on and off, until his death in 1938.

THE MELTING POT appeared in the Herald, on April 6th, 1938.

C.J. DENNIS

THE MELTING POT

They came to the sound of a Romany song,
Wandering over the edge of the earth,
An alien people, a polyglot throng,
Done with the lands that had given them birth:
Greek, Rumanian, Turk, Albanian,
Seeking a haven so long vain.
And one, whose landfall gave no joy,
One weeping and bewildered boy
From the steppes of the Ukraine.

Some questing fortune, some romance,
Still shall they come as the years run on.
And we dream awhile, as we gaze askance,
Of the day when the pride of the blood has gone:
Czech, Bulgarian, Pole, Bavarian,
Men out of Italy, women of Spain.
But my mind is with one weeping lad
Whose heart still turns with a longing sad
To his home in the Ukraine.

But the tide is set, and the tide shall run
 With never a pause in its waxing flow.
 And a dream and a boast shall drift, undone,
 As the races merge for their weal or woe:
 Swede and Prussian, Swiss and Russian,
 Fathers these of a race to be,
 And a tearful waif who weeps in vain
 Today for the steppes of the broad Ukraine
 That fade beyond the sea.

And if one shall rise on a distant day
 To mould the race and make it whole,
 And, whether in peace or in bloodiest fray,
 To give a great new land its soul;
 Will it be Briton, or Celt, or Jew,
 Or genius sprung from a mingled strain?
 Or seed of the seed of an urchin who
 Wept 'mid surroundings strange and new,
 For his home in the Ukraine?

THE UKRAINIAN-AUSTRALIAN CULTURAL SOCIETY OF CANBERRA A.C.T.

1987 REPORT

The Canberra Australia Day Senior Citizens Concert was held in the National Botanic Gardens in January. Hugh McKenzie was compere and the large audience was entertained by Gery Scott, John Black, the Canberra City Band, the Bandura Ensemble and the Woden Senior Citizens Choir.

In February, the A.C.T. Lieder Society, in association with the Canberra School of Music, presented an INTERNATIONAL NIGHT in the Schools Recital Room. It was an interesting and varied programme of German Lieder, Australian Poetry, Ukrainian songs (sung by VOLOSHKY) Polynesian songs and Spanish Guitar music

On Tuesday March 24, the Trio sang for the Community Friendship Group, at St. Ninian's Church Hall, Lyneham. It was a very happy occasion.

Brindabella Gardens, in Curtin, is a Hostel for retired people. It is operated by the Anglican Church, and, in May, VOLOSHKY entertained the residents with a programme of Ukrainian and Australian songs. Before the concert, the Chairwoman of the Residents' Committee accompanied us on an inspection tour of the Complex. We were impressed by the facilities and also by the many beautiful tapestries which were made by one of the residents. Our visit was much appreciated

and Dorothy Gagg wrote a complimentary report in the June BRINDABELLA NEWS.

The Inaugural Meeting of the Ukrainian-Australian Cultural Society of Canberra took place on Wednesday, July 20, 1977. We celebrated our 10th Anniversary with an evening of entertainment, at the Ukrainian Church Hall in Turner. The Melbourne Bandura Trio, Anne Russell and Ray Morris were special guest artists. Reid Branch Red Cross members provided the supper. The concert raised \$185.00 for Red Cross and \$59.00 for the Kompong Speu Hospital, Kampuchea, which is a Red Cross International Project for 1987/88.

Fila Habelko and I returned to Brindabella Gardens in October. We set out a display of embroidered articles and gave an informal talk on Ukrainian Costume and Embroidery. On Tuesday, October 13, the Trio sang for the residents.

In November, VOLOSHKY entertained the Reid Uniting Church Friends and Neighbours Group with CHRISTMAS CUSTOMS OF UKRAINE AND AUSTRALIA. We received a nice thank you letter from Elva Russell - "Your singing, piano playing, beautiful costumes and of course the Christmas music, were enjoyed and appreciated so very much by all who were present. Thank you all again for giving your time, sharing your talents with us and for making our afternoon such an enjoyable one".

On Sunday evening December 6, VOLOSHKY took part in an Advent Service, CAROLS OF THE WORLD, at Holy Rosary Watson. It was a Combined Service with the congregations of Holy Rosary Catholic Parish, Holy Cross Anglican Parish, St. Margarets Uniting Church Parish and Dickson Memorial Baptist Church. Fila Habelko read Luke 2, 17-20 in Ukrainian and other Bible Readings were in English, Italian, French and German. John Everall spoke briefly about the music of Australia, Caribbean, England, France, Germany, Italy, Ukraine and Wales. The Trio sang NOVA RADIST STALA. After the Service, supper was served and we enjoyed talking to members and friends from other churches in the community.

A Medley of jolly Christmas tunes, played by Leoni Moore, set the mood for our Christmas concert, for the Wesley Friendship Group. Our FRIENDS were delighted with the programme, and, one man presented us with four beautiful bunches of sweet-peas from his garden. After the concert, we all enjoyed a delicious meal.

The Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in Australia and New Zealand is erecting a monument, in Canberra, to commemorate the millennium of the Church which was established, in 988, in Kiev. The monument is being built in the grounds of St. Nicolas' Church, Turner, and, the foundations of the memorial were blessed in December. Afterwards, a Dinner was held in the Hall and VOLOSHKY sang for the guests.

Посмертні згадки

Анатолій Васильович Калиновський

3-го жовтня 1987 р. в одному з шпиталів Рочестеру, Н. Й., США, на 86-му році життя відійшов у вічність Анатолій Васильович Калиновський – педагог, журналіст, письменник і широковідомий політичний і культурний діяч української діаспори.

Народився покійний 22.8.1901 р. в селі Землянка, Глухівського повіту, Черніговської губернії в родині священика. Початкову освіту добув у Новгород-Сіверському духовному училищі, середню – в Чернігівській духовній семінарії, а вищу – Ніженському педагогічному інституті ім. М. Гоголя.

Приховуючи "невідповідне" до існуючого в той час режиму своє соціальне походження, А. Калиновський працював у редакціях газет і журналів на різних посадах, а потім, коли сталінський терор на рідних землях загострився настільки, що приховати будь-що стало неможливим, молодий журналіст подався до Середньої Азії, де, вчителюючи, щасливо уникнув певної смерти в жакливій м"ясорубці часів Великого Терору тридцятих років.

Працюючи в журналістиці для прожитку, молодий журналіст став пробувати сили як письменник. Перші оповідання А. Калиновського були надруковані в 1923 році в харківському журналі "Знання", а далі в журналах "Червоний шлях", "Гарт", "Плуг", "Соціалістична громада", "УЖ" /універсальний журнал/ та інш. Перша збірка поезій А. Калиновського вийшла у видавництві Література й мистецтво в Харкові 1930 року. Друга книжка /комедія на три дії/ побачила світ у видавництві Рух також у Харкові року 1932.

Лютий терор початку тридцятих років вибив перо з рук молодого й багатообіцяючого письменника на цілих тридцять літ. Лише в 1946 році А. Калиновський поновив свою літературну діяльність збіркою оповідань "Чарівна дружина". Після цього письменник написав і видав ще три книжки: "А що чувати нового?" /1947/ та "Мої знайомі" /1947 р./.

В 1948 році А. Калиновський емігрував до Аргентини, де, тяжко працюючи фізично /емігрантська доля!/, продовжував свою літературну діяльність. В Аргентині він видав ще чотири книжки: оповідання "Пахощі", драму "Володар-страх", збірку оповідань "Поразка маршала" та спогади "Будні советського журналіста".

Року 1956 А. Калиновський поселяється в США, де видає одинадцять книжок, серед них яких варто згадати книгу сатир "Проти шерсти", повість "Між двома смертями", збірку оповідань "Невигадане", збірку поезій "Про радість і біль", віршовану повість "Хам", роман "Пригоди Рубенса", збірку оповідань "Розмова з минулим" та "Корабель без керма".

Друкувався А. Калиновський у видавництвах Юльєна Середяка /Аргентина/, Ми і світ /Канада/, Наша батьківщина /США/ Тризуб /Канада/, Власна хата /США/, Славія /США/ та інш. Одночасно твори А. Калиновського друкувалися в Мітлі /Аргентина/, Українських вістях /Зах. Німеччина, США/, Свободі /США/, Народній волі /США/, Нових днях /Канада/, Молодій Україні /Канада/ та інш.

В загальному на чужині А. Калиновський написав і видав /і то на власний кошт!/ поверх двох десятків чудових книжок. Писав Покійний під різними псевдонімами: Андрій Чечко, Анатоль Галан, Іван Евентуальний та інш. Про його псевдоніми на рідних землях із зрозумілих причин ми, на жаль, нічого не знаємо. Не знає назагал український читач і про невеличку, але чудову збірку влучних пародій покійного, писаних російською мовою: "Хорошо в краю родном..." під псевдонімом А. Калібрі. Критичний огляд цієї збірки може бути окремою темою, а поки що скажемо, що в російській повоєнній літературі нічого подібного не появилось, кожна пародія – це шедевр суперсатири на советський режим з його лицемірством, жорстокістю й прославленою московською брехнею.

Залишаючи оцінку літературної творчості Покійного знавцям, варто сказати про Анатолія Васильовича Калиновського як про людину. Багато літ тому в передмові до однієї з книжок Покійного Юрій Тис дав таку характеристику письменникові: "Галан, як людина, лагідний, товариський, щирий, чистий душею. І завжди такий же однаковий, як і його літературна творчість"... Хто знав Анатолія Васильовича в житті, той, не вагаючись, підпишеться під цим твердженням обома руками – Покійний справді був людиною з великої літери.

А. В. Калиновський був членом УРДП, членом ДОБРУС-у, членом Товариства прихильників УНР та вірним сином Української Автокефальної Православної Церкви.

Засмучена вдова з дочкою і її родиною просять друзів про молитви за душу спочилого, а ми, його друзі, в наших молитвах згадуватимемо його як прикладного патріота, який в найтяжчих умовах земного поневіряння доніс до самого Божого Престолу любов до рідної землі й до свого багатостраждального народу.

Петро Косенко

Українські вісті.

Блаженної пам'яті МАРІЯ БРОМОТ

Ділимося сумною вісткою з родичами, друзями, приятелями та українським громадянством, що після трирічної недуги в неділю 27-го вересня 1987 р. відійшла у вічність на 71 р. життя в лікарні Вестмід в околиці Сіднею бл. п. Марія Бромот.

Марія Бромот народилася 18.3.1916 року на Полтавщині. Покійна Марія залишила чоловіка Федора, сина Івана з дружиною і дітьми, а в далекій Україні дочку Галю з родиною та сестру чоловіка Надію Паназир в Мельборні.

Панахиду 30-го вересня в похоронному закладі й похорон 2-го жовтня у Св. Преображенській парафії УАПЦ в м. Блектавні довершив прот. В. Черванив. Поховано її на цвинтарі Пайн-Гров Меморіал Парк в Істерн Крік.

У прощальному слові над гробом чоловік Ф. Бромот сказав, що вони прожили вже 52 роки, пережили голод 1932-33 рр., коли злизи останні хрестики до торгсіню за муку; щоб вижити, рятуючись і тікаючи від смерті, вписалися на тяжку працю в колгосп, де вона в молодих роках тягала важкі мішки з збіжжям; попрощався за все пройдене життя.

Голова громади Т. Мироненко прощався від своєї родини, від репресованих та від української громади

Блектавну, від друзів, що знали її 42 роки з табору Новий Ульм; згадав увесь пройдений еміграційний шлях з Європи до далекої Австралії.

Чоловік з родиною запросили на поминаний обід до залі УАПЦ м. Блектавну. З дозволу родини було проведено збірку на нев'янучий вінок св. п. Марії Бромот. Збірку провели Т. Мироненко, М. Ляшок та зібрано 225 австрал. дол. Покійна М. Бромот любила читати *Укр. вісті* ще з табору Новий Ульм, чоловік виписує *УВ* авіоштою. За згодою родини зібрані гроші розділено так: на *Українські вісті* — \$75.00, на УАПЦ в Блектавні — \$75.00, на пам'ятник тисячоліття Хрещення України-Русі в столиці Австралії Канберрі — \$75.00.

Вічна пам'ять Марії Бромот. Нехай австралійська земля буде їй пухом, а сні долітають до Полтавщини, до полтавських садків, де вона пережила 36 років.

Т. Мироненко

БЛАЖЕНОЇ ПАМ'ЯТІ
ВАСИЛЬ ВЛАСЮК

Після довгої й тяжкої хвороби помер Василь Власюк народжений 14.1.1915 року в селі П'янні біля Дубно на Волині. Похоронений 1.9.1987 року на кладовищі Дабл Парк в Аделаїді, П. А. Чин похорону довершив настоятель св. Покровської парафії УАПЦ о. Н. Плічковський.

Покійний залишив дружину Ольгу та дальшу родину. Він був довгі роки військовополонений в Німеччині аж до 1945 року, де на тяжких роботах, в жорстких умовах життя, надірвав своє здоров'я.

Нехай австралійська земля буде йому легкою.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПАМ'ЯТІ В. НАЙДЬОНА

17-го грудня 1986 року помер Легіонер, перший основник ЛСП в Мелбурні, Вячеслав Найдьон. Народився покійний 17. 8. 1917 року на Чернігівщині. Після війни деякий час мешкав в таборі ДП в Ньюму Ульмі, а в 1948 році переїхав до Англії, де одружився з Елизаветою. В Англії мешкав до

1954 року. Згодом переїжджав до Австралії і відразу включається в наше суспільно-громадське життя: стає членом УРДГ, ЛСП та ТС УНРади, активно працює для В-ва "Українець в Австралії", був членом ДОБРС-у, передпрацював газету "Українські вісті". Похорон відбувся 22. 12. 1986 року. Похорон відправив прот. В. Салига в свято Успенській Парафії УАПЦ.

Дружина покійного Елизавета Найдьон в річницю смерті її мужа, с. п. Вячеслава Найдьона склала на Ньянучий Вінок 20 дол. на пресовий фонд журналу "Легіонер".

Вічна пам'ять в брехню-Легіонру Вячеславу Найдьон.

Ваше річницю склала своє співчуття дружині покійного Елизаветі, синові Яремі.

Земляк-побратим

Т. Мироненко

У відзначенні цього ювілею взяли участь також п-ні Марія Менцінська-голова Управи Союзу Українок та президент Спортивного Клубу п. І. Шорт.

Дотримуючись козацьких та військових традицій побратимства, побратими Ф. Феделаш та М. Сірко, постаралися влаштувати барбек"ю, при якому, хоч більшість гостей були у поважному віці весело розважалися і були молоді духом, наснажені козацькими традиціями та бойовими ідеями Отамана Симона Петлюри.

Присутні були глибоко вдячні господарям цього ювілею, який пройшов з великим успіхом, дружній атмосфері та з надією, що майбутні наші зустрічі будуть численіші і візьмуть в них участь не тільки бувші во-яки, але і все українське громадянство.

Власкор.

... «Динаміка вдачі української людини проявила себе особливо виразно в добі козаччини (16-18 стор.). Традиції тієї доби ще живі в українському народі. Сліди її знаходимо в сучасних партизанських рухах в Україні. Тепер ще нуртують величезні — з соціополітичного погляду — сили та прояви енергії, в захопленні українців козацькою романтикою, які відіграють небуденну роль в побудові нового демократичного життя народів Європи... Історики й історіософи є свідомі того, що при належному раціональному використанні величезної динаміки української психіки ця потужність енергії духа й почувань могла б заповнити тривалу побудову державности».

Іван Рибчин — «Динаміка Українського Козацтва» («Наукові Записки» УТГІ, том. ХІХ, Мюнхен 1969)

«З історії козаків довідуємося, що як батьки переказували синам горде почуття незалежності як найдорожчу спадщину, при чому клич — смерть або свобода — був їхнім одним заповітом, що переходив з батька на сина, разом з прадідівською зброєю».

Жан Бенуа Шерер

З КОЗАЦЬКИХ ВІЗІЙ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА («Чигирин»)

Може зійдуть і виростуть
Ножі обоюдні,
Розпанахають погане,
Гниле серце, трудне,
І вицідять сукровату,
І наллють живої

Козацької тії крові,
Чистої ,святої.
Може ,може... а між тими,
Між ножами — рута
І барвінок розвіється
І слово забуде...

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

А. таки ДИМОкратія:

вановна редакція журналу „Legioneer“!

В числі 1/5/ вашого журналу була помінена відповідь пана І. Бринзи на статтю пана Ф. Миколаєнка „ДИМОкратія чи ДИМОкратія“. Пан Бринза між іншим пробує вяснити справу двох осіб, яких було виключено з української громади в Брізбані демократичним способом.

Я є одним з тих двох і я вважаю, що я маю право і обов'язок відповісти панові Бринзі і пояснити читачам вашого журналу в чому тут справа.

Українська громада в Брізбані є найбездіяльнішою громадою в Австралії. Про це може засвідчити її місячник „Інформаційний листок“ за роки 80-85, що появлявся тоді часами аж на чотирьох сторінках рідкого машинопису. Керується ця громада зменшок одnodумців між якими пан Бринза виконує обов'язки ~~громади~~ Діяльність цієї зменшки ніколи не стояла на вишому рівні від першої ліпшої парафіяльної ради. І ось в цій громаді появився „шкідник“

в моїй особі. „для оздоровлення громадського життя“, як пише пан Бринза, на тих славнозвісних надзвичайних загальних зборах під головуванням самого ж таки пана Бринзи, як голови громади в той час, мене було виключено з членства за шкідливу діяльність з заборону входити до народного дому. Мені не дозволили переглянути

що саме записано в відповідних до справи протоколах, а тому я й не знаю в чому саме полягала моя шкідлива діяльність. Тому я звернувся тут до слів самого пана Бринзи. Він твердить, що моя шкідлива діяльність полягала в „агітації своєї релігії“.

Іншими словами – мене виключено з національної установи лише за те, що я не займався агітацією в користь якоїсь з церков згаданих паном Бринзою. Чи такий вчинок громадської установи начолі з п. Бринзою є взірцем демократії, чи просто релігійна дискримінація? Нажаль, це є дискримінація заборонена законами. До того – я не маю якоїсь релігії, як твердить п. Бринза. Я маю Рідну Національну Віру в Бога чого так бракує панові Бринзі і зменці його одnodумців.

Далі п. Бринза „розгромив“ пана Ф. Миколаєнка як людину безправну забирати голос, бо він не є членом наших діючих організацій. Виходить, що згідно з брізбанськими демократичними засадами мільйони українського народу не мають права про нас говорити, бо вони не є членами наших діючих організацій, а найновіші наші дисиденти як Мороз, Плющ, Шумук, Руденко і інші не можуть бути членами української громади в Брізбані, бо вони не практикують християнських релігій. А якщо б громадою керували, наприклад, мусульмани, то було б зовсім демократично виключати з неї християн?

Але ж я був членом чотирьох діючих організацій, часами брав активну участь в житті громад, про що згадується два рази в книзі „Українці в Австралії“. Чи, може, і це була шкідлива діяльність?

В протоколах цього напевно нема записано, а тому цитую слідує з пам'яті.

Пан Р. Павлишин про мене висловився приблизно так: „Мені дуже прикро, що я змушений взяти участь у виключенні з громади людину з освітою, активну, змібну і з громадським стажем, чого в нас так бракує...“ Чи не в цьому якраз полягає моя шкідлива діяльність?

На останку п. Бринза признався, що „треба бути толерантним до кожного віровизнання і церкви, а це і є основа демократії“. Я ніколи не чув щоб основою демократії була лише релігійна толеранція, але якщо вже так демократію слід розуміти, то в громаді в Брізбані практикується таки ДИМОкратія.

Вореслав Й. Строчкий.